

MONORI KOSSUTH LAJOS ÓVODA

2200 Monor, Kossuth L. u. 39.

 06-29/410-739

 kossuthovoda@monor.hu

OM azonosító: 032773

MONORI KOSSUTH LAJOS ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

„A nevelés nem más, mint szeretet és példaadás.”
(Pestalozzi)

Intézmény OM- azonosítója: 032773	Intézményvezető: <i>Truaxi István Zsuzsanna</i> aláírás
Legitimációs eljárás	
Nevelőtestület nevében: <i>Óvóképző Buzsáki Szilvia</i> aláírás	Szülői Munkaközösség nevében: <i>Szabó Regina</i> aláírás
A dokumentum jellege: Nyilvános	
	

TARTALOMJEGYZÉK

1.	BEVEZETÉS	2
2.	ÓVODÁNK KÜLDETÉSNYILATKOZATA	3
3.	AZ INTÉZMÉNY ADATAI	4
4.	MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK	5
4.1	A MI ÓVODÁNK - AZ ÓVODA BEMUTATÁSA.....	5
4.2	TÁRGYI FELTÉTELEINK	5
4.3	SZEMÉLYI FELTÉTELEINK.....	6
4.4	GYERMEKKÉP	8
4.5	ÓVODAKÉP	8
4.6	PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK.....	8
5.	AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK RENDSZERÁBRÁJA	10
6.	AZ ÓVODA NEVELÉS CÉLJA, FELADATA	11
6.1	NEVELÉSI CÉLJAINK.....	11
6.2	NEVELÉSI FELADATAINK.....	11
6.2.1	<i>Egészséges életmód alakítása - Egészségfejlesztési program</i>	11
6.2.2	<i>Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés</i>	16
6.2.3	<i>Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása</i>	18
7.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	20
7.1	JÁTÉK.....	20
7.2	MŰVÉSZETI TEVÉKENYSÉGEK	21
7.2.1	<i>Verselés, mesélés</i>	21
7.2.2	<i>Ének, zene, énekes játék, gyermektánc</i>	22
7.2.3	<i>Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka</i>	25
7.3	MOZGÁS	27
7.4	KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE.....	28
7.5	MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉG.....	30
7.6	TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	31
7.7	AZ ÓVODA ÜNNEPEI	33
8.	SZERVEZETI ÉS IDŐKERETEK	35
9.	DOKUMENTÁCIÓ	38
10.	KAPCSOLATTARTÁS	43
11.	SAJÁTOS FELADATOK, SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK	46
11.1	GYERMEKVÉDELMI FELADATOK AZ ÓVODÁBAN	46
11.2	INTEGRÁCIÓ, KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK AZ ÓVODÁBAN.....	48
12.	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	53

MELLÉKLETEK

- Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről és óvodánk eszközrendszeréről.
- Etikai Kódex
- Jegyzőkönyvek

1. BEVEZETÉS

Intézményünk a fővárostól 35 km-re, egy kisvárosban található, viszonylag közel a város központjához. Monoron a családok összetétele, óvodásaink szociális helyzete igen változatos képet mutat, főként a családok anyagi helyzetében, szociokulturális körülményeiben. A családok közel felénél dolgozik csak mindkét szülő, 10 %-nál a szülők munkanélküliek, de összességében a családok többsége rendezett körülmények között él.

A családok megváltozott életkörülményei, a technika fejlődése, az élményforrások csökkenése, a család szerkezetének változásai nagymértékben hatnak a gyermekek fejlődésére, az óvodáskorú gyermek életében az őket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van ebben az életkorban. Ezért fontos, hogy óvodánk egy biztonságot nyújtó, szeretetteljes közeg legyen. Tudatosan, tervszerűen végzett pedagógiai munkánkkal segítjük, hogy óvodásaink jól érezzék magukat intézményünkben, maradandó pozitív élményekkel, és sokszínű ismerettel gazdagodva hagyják el majd az óvodát.

Óvodánk 8 csoportos óvoda, jellemzőnk az évek óta tartó magas gyermeklétszám, viszonylag nagyfokú a kihasználtság (115-120%). Mindezek ellenére pedagógusaink és technikai dolgozóink elkötelezettek a nevelés, a magas színvonalú óvodai szolgáltatás iránt.

Programunk elkészítése során figyelembe vettük a társadalmi-környezeti elvárásokat, helyi adottságainkat, támaszkodtunk a már több éve jól bevált, működő nevelési-fejlesztési gyakorlatunkra, módszereinkre.

Hangsúlyozzuk a gyermek játékára, tevékenységére épülő nevelést, és ezt az elvet a teljes nevelési folyamaton keresztül kiemelten kezeljük.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek személyes és szociális képességeinek kibontakoztatása, a hátrányok csökkentése, a társadalmi esélyegyenlőség biztosítása céljából fontosnak tartjuk az egyéni, differenciált fejlesztés megvalósítását.

A beilleszkedési, tanulási nehézséggel, magatartási problémával küzdő (BTMS), sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek nevelését az általános óvodai nevelésben integráltan végezzük, kiegészítve a szakértő által javasolt pedagógiai, gyógypedagógiai fejlesztéssel.

Programunk az alábbi jogszabályi előírások és szabályozó dokumentumok figyelembevételével készült:

- Óvodánk Alapító Okirata
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (továbbiakban (Nkt.))
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról (ONAP)
- 20/2012 EMMI rendelet A nevelési oktatási intézmények működéséről és névhasználatáról
- 22/2013. (III. 22.) EMMI rendelet egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól
- 20/2012 EMMI rendelet 2. melléklete (*JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről*)
- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez (ötödik, javított változat) – Kiegészítő útmutató – Óvodai nevelés (Oktatási Hivatal)
- Országos tanfelügyelet – kézikönyv az óvodák számára (Oktatási Hivatal)
- Önértékelési kézikönyv óvodák számára (Oktatási Hivatal)

2. ÓVODÁNK KÜLDETÉSNYILATKOZATA

*„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét,
eszét, szaporítja tapasztalatát,
Ő azt hiszi, csak játszik.
De mi már tudjuk, mire megy a játék.
Arra, hogy e világban otthonosan mozgó,
eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”
(Varga Domonkos)*

Óvodánkban változatos tevékenységi formák biztosításával segítjük a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését.

Kiemelten kezeljük a hagyományos **értékek** ápolását, ahol óvodásaink biztonságos, nyugodt légkörben, szeretetteljes, barátságos, vidám hangulatban tölthetik mindennapjaikat, ahol személyiségük kiegyensúlyozott fejlődése biztosított.

Fontosnak tartjuk a **családdal** való szoros együttműködést, melynek alapja a kölcsönös, bizalom alapuló, folyamatos információcsere, mely során megismerhetjük a családi hátteret, a szülők megismerhetik óvodánk céljait, feladatait. Az optimális **együttműködés** fenntartása biztosítja, elősegíti a gyermek személyiségének optimális fejlődését.

Célunk sokoldalú, harmonikus képességfejlesztéssel a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődés biztosítása, elősegítése.

Óvodánkban minden a gyermekekért, a gyermekek érdekében történik. Személyes, jó kapcsolat megalapozásával, a **különbözőség** elfogadásával, **differenciált, egyéni bánásmód** alkalmazásával, különleges védelem biztosításával kívánjuk céljainkat elérni.

Nagy hangsúlyt helyezünk a gyermekek **érzelmi, erkölcsi, és szociális képességeinek** fejlesztésére, amely segíti a gyermeki tartás, a gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek kapcsolatát abba az irányba, hogy szorongás nélküli, boldog óvodás éveket élhessenek át a gyermekközösségben. Segítjük, hogy a gyermekekben erősödjene az az érzés, amelyek a közösségi élethez szükségesek (öröm, másoknak kedveskedés, segítség, odafigyelés közvetlen környezetükre, társaikra, megérezhetik milyen jó érzés az őszinteség, együttérzés, pontosság, igazságosság).

Mindennapi életünkben, tevékenységeinkben fontos szerepet tölt be a **kommunikációs és kooperációs képességek** fejlesztése, az egészséges életmód szokásrendszerének kialakítása, a harmonikus mozgásfejlődés elősegítése, a környezettudatos magatartás formálása, melyet a gyermek elsődleges és legfontosabb tevékenységébe, a **játékba beépítve** valósítunk meg.

Meggyőződésünk, az óvodás gyermekeinknek joga van ahhoz, hogy megkapják a nekik leginkább megfelelő gondoskodást, hogy minden gyermek saját ütemében fejlődjön.

Felvállaljuk (Alapító Okiratunknak megfelelően) a többi gyermekkel együtt nevelhető **sajátos nevelési igényű gyermekek** (enyhe fokban mozgássérült gyermekek) **integrált** nevelését.

Igyekszünk a külső, belső elvárásoknak, partnereinknek megfelelni, hogy a szülők, gyermekek és kollégák elégedettek legyenek óvodánk működésével, nevelő-oktató munkájával, hogy megfeleljünk a fenntartói elvárásoknak. Valljuk, hogy gyermekeken keresztül tudjuk formálni, alakítani a családok ízlésvilágát, szemléletét.

Az óvodás gyermek megismerő tevékenységének sajátosságait figyelembe véve érdekes, élményszerű, változatos tevékenységek szervezésével, a technikai megoldások sokaságának biztosításával, a természetes anyagok használatával segítjük elő, hogy az óvodából iskolába való átmenet zökkenőmentes legyen. A tevékenységi formák céljait, feladatait, szerepét a gyermek személyiségfejlődésében szem előtt tartjuk.

Hiszünk abban, hogy a gyermekek az **egyéni fejlettségüknek** megfelelő, nyugodt, kiegyensúlyozott életritmusban az óvodáskor végére alkalmassá válnak az **iskolai életre**.

3. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény megnevezése:	Monori Kossuth Lajos Óvoda
Címe:	2200 Monor, Kossuth Lajos utca 39.
Telefon/fax száma:	29 / 410-739
E-mail címe:	kossuthovoda@monor.hu
Web címe:	www.kossuthovoda.hu
Az intézmény fenntartója:	Monor Város Önkormányzata
Az intézmény gazdálkodási besorolása:	Önállóan működő költségvetési szerv, saját gazdasági szervezettel nem rendelkezik
Az óvoda szakmai szempontból:	Önálló
Az óvoda vezetője:	Monor Város Önkormányzat Képviselő-testülete által kinevezett óvodavezető
Jogköre, felelőssége:	a Nkt. 68.§. rendelkezik
A nevelőtestület:	a Nkt. 70.§. alapján a nevelési-oktatási intézmény legfontosabb tanácskozó és döntéshozó szerve.
Az óvodai alkalmazottak körei:	<ul style="list-style-type: none"> - pedagógus munkakör (óvodapedagógus) - nevelő és oktatómunkát közvetlenül segítők (óvodatitkár, dajka, pedagógiai asszisztens, gondozónő és takarító) - egyéb alkalmazottak (konyhai kisegítő, karbantartó)
Alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése:	Óvodai nevelés, ellátás
Alaptevékenység besorolása államháztartási szakágazat (TEAOR) szerint:	8510 Iskolai előkészítő oktatás
A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:	851020 Óvodai nevelés
Szakterületek:	<p>091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai</p> <p>091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátásának szakmai feladatai (kizárólag a többi gyermekkel integráltan együtt nevelhető azon sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése és ellátása, akik a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján enyhe fokban mozgássérültek, enyhe fokban értelmi fogyatékosak, egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdnek.</p> <p>091140 Óvodai nevelés, ellátás működési feladatai</p> <p>096015 Gyermekekétképzés köznevelési intézményben</p> <p>096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben</p>
Az intézmény működési köre:	Monor Város közigazgatási területén a felvételi körzethatárok szerint a Köznevelési Intézkedési Terv alapján
Alapító okirat kelte:	2019.07.04.
OM azonosító:	032773
Az óvodai csoportok száma:	8
Óvoda férőhelye:	185 fő
Felvehető maximális gyermeklétszám:	222 fő

4. MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK

4.1 A mi óvodánk - Az óvoda bemutatása

Intézményünk területi elhelyezkedése optimálisnak mondható.

Az óvodánk egyik része 1967-ben épült a csoportszobák mérete részben megfelelő, de az öltözők, mosdók száma nem elegendő.

2000.szeptemberétől 3 csoporttal bővítették óvodánkat, az „új” épületben kapott helyet a tornaszoba és nevelői szoba is, óvodánk így két összeépített épületből áll.. Az udvar mérete a bővítés miatt nagyon lecsökkent, a megnövekedett gyermeklétszám miatt kicsinek mondható.

4.2 Tárgyi feltételeink

Hat nagyobb és két kisebb befogadó képességű, megfelelően bútorozott csoportszobánk és jól felszerelt, tágas tornaszobánk van. Az óvoda épületének karbantartása és fejlesztése folyamatos, tisztántartására és rendezettségére nagy gondot fordítunk.

Udvarunk korcsoportonként két részre osztott (kis- és középső csoport, illetve nagycsoport), ezzel biztosítjuk a gyermekek testméretéhez, mozgásképességükhöz alkalmazkodó eszközök telepítését.

A magas gyermeklétszámhoz viszonyítva udvarunk területe kicsi, talaja a füvesítés kudarcjai miatt poros, illetve részben kőburkolattal ellátott, a az árnyékolás részben megoldott, a fák lombozata, szaletlik, illetve kihelyezett árnyékolók védik a gyermekeket a napsugárzás ellen.

A változatos, mozgásos játéktevékenységek biztosítása érdekében (lehetőségeinkhez mérten) folyamatosan fejlesztjük, alakítjuk udvarunk feltételeit. A nem megfelelő és balesetveszélyes eszközeink javításával, illetve elbontásával, cseréjével udvarunk játékeszközei az EU-s szabványoknak megfelelnek, az esési területek burkolása megfelelő. Udvarunk felszereltsége biztosítja gyermekeink számára a változatos mozgáslehetőségeket, játékeszközeink bővítésével, karbantartásával, a talaj térkövezésével, parkosítással biztosítunk az egyre jobb feltételeket a szabad levegőn való tartózkodáshoz.

Az udvar alakításánál elsődleges szempont a biztonságos, egészséges, esztétikus környezet kialakítása, a mozgásigény kielégítése, a mozgásfejlesztés, a változatos játéktevékenységek lehetőségeinek megteremtése. Az udvar fontos helyszíne a környezeti és fenntarthatóságra nevelésnek.

Óvodánk tárgyi feltételeinek alakításakor figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, ezzel biztosítjuk a megfelelő hatásokat teljes személyiségük sokoldalú fejlesztéséhez, szabad kibontakoztatásához. Emellett megfelelő munkakörülményeket teremtünk az óvodában dolgozók részére, valamint lehetőséget a szülők fogadására.

Rendelkezünk az alapvető infokommunikációs eszközökkel: számítógép, laptop, projektor, cd lejátszók, fényképezőgép, kamera, ezeket felhasználjuk a nevelés-oktató munkánkban, az együttműködésben.

A játék-, munka- és tanulási tevékenységekhez szükséges játékok, eszközök kiválasztása során figyelünk arra, hogy életkornak, egyéni képességfejlesztésnek megfelelő eszközeink legyenek, ezek segítsék az önálló tapasztalatszerzést. Az eszközök beszerzéséhez az anyagi fedezetet elsősorban az óvoda költségvetése, illetve szülői hozzájárulás, alapítványi támogatás nyújt, kiválasztásuknál elsődleges szempont a fejlesztő hatás, valamint az esztétikum, a tartósság és a sokszínűség (többoldalú megközelítés), hogy minden játéktevékenységet (gyakorló-, építő-, szerep- és szabályjáték, báb- és drámajáték, népi játékok) kiszolgáljanak. A munkatevékenységek végzéséhez gyermekméretű eszközöket biztosítunk. A gyermekek által használt tárgyi eszközöket hozzáférhető módon, a biztonságra figyelve helyezzük el helyiségeinkben.

4.3 Személyi feltételeink

Óvodapedagógusok	
Óvodapedagógusok száma	18
Óvodapedagógusok végzettsége: Főiskolai szintű	17
Óvodavezető	1
Óvodavezető-helyettes	2
Szakvizsgázott óvodapedagógusok száma	5
Ebből - vezető óvodapedagógus	3
- fejlesztő pedagógus szakvizsgás	2
- mentor pedagógus szakvizsgás	1
- környezeti nevelő végzettségű (de nem szakvizsgás)	1
Pedagógiai munkát közvetlenül segítők	
Óvodatitkár	1
Pedagógiai asszisztens	2
Dajkák száma összesen	8
Gondozó és takarító	1
Egyéb munkakörben alkalmazottak	
Konyhai kiségitő	2
Karbantartó	1
Összes létszám	34 fő

Pedagógiai munkánk középpontjában a gyermek áll, az óvoda teljes nyitva tartása alatt a nevelőmunkát az óvodapedagógus látja el.

Programunk megvalósításának színvonala, minősége és eredményessége döntően függ az óvodapedagógusaink személyétől, hiszen ők a nevelőmunka kulcsszereplői, a gyermekek számára meghatározó személyiségek. A nevelési időben szükséges az állandó jelenlétük, jellemezi őket modell értékű attitűd, elfogadó, segítő, támogató magatartás, mely a gyermek számára követendő minta lehet. A gyermek utánzás hajlamából eredően azonosulni akar a szeretett személlyel. Megjelenése biztosságot, nyugodtságot sugároz, lényeges, hogy mit és hogyan mond és cselekszik. Meghatározó, hogy milyen értékekkel rendelkezik, mit alakít ki, és örökít át a gyermekekbe.

Intézményünkben felsőfokú végzettségű, jól képzett, gyermekszerető, a szülőket nevelőpartnernek elfogadó, kulturált, önmagukkal és környezetükkel is igényes óvodapedagógusok dolgoznak.

A vezető, vezető-helyettesek felkészültek a pedagógiai munka irányításának, ellenőrzésének feladataira.

Nevelőtestületünk számára fontos a jó csapatmunka, hiszen nevelőmunkánk csak így lehet eredményes. Közösségünk folyamatosan együttműködik az inkluzív nevelés kialakítása, megvalósítása érdekében.

Az intézményünk szervezeti és tanulási kultúráját a közösen meghozott, elfogadott és betartott normák, szabályok jellemzik.

Fontos számunkra, hogy pedagógiai munkánk fejlesztése érdekében módszertani kultúránk, szaktudományi ismereteink folyamatosan fejlődjenek. Az intézményünkben rendszeres, szervezett a belső továbbképzés, a jó gyakorlatok ismertetése, támogatása.

Minden óvodapedagógus más-más területen mutat az átlagostól eltérő, magasabb szintű pedagógiai tudást, felkészültséget, rátermettséget. Ötletekkel, javaslatokkal segítik egymást és az óvodavezetés munkáját.

Nagy szeretettel, odafigyeléssel neveljük a ránk bízott gyerekeket. Igyekszünk megteremteni azokat a körülményeket, melyek a gyerekek sokoldalú, harmonikus fejlődéséhez elengedhetetlenül szükségesek, amelyben az egymás közötti kapcsolatok (gyermek-gyermek, gyermek- felnőtt kapcsolatai) megfelelően alakulnak, jónak mondhatók. Ehhez biztosítjuk a folyamatos együttműködést, információáramlást.

Óvodapedagógusokkal szembeni elvárások:

- önállóság, elkötelezettség, pedagógiai optimizmus, hivatásszeretet, együttműködés, felelősségvállalás az óvoda pedagógiai céljai iránt
- az óvodai nevelés-fejlesztés tevékenységeihez kapcsolódó tudásterület, nézetek, közös értékrend melletti elkötelezettség
- a gyermekek személyiségének, emberi méltóságának mindenkori tiszteletben tartása
- az egyéni különbségek elfogadása, a gyermekek erre való nevelése
- a gyermekek életkorának, fejlettségének és személyiségének megfelelő eljárások megválasztása, tevékenységek során alkalmazott egyéni differenciálás
- együtt érző, megértő, elfogadó, befogadó attitűd, mely nemcsak a gyermekekkel, hanem a szülőkkel való kapcsolattartást is jellemzi
- pozitív, modellértékű anyanyelvi- kommunikációs magatartás, szóbeli és írásbeli kommunikációjának folyamatos és kritikus értékelése, fejlesztése
- munkájának folyamatos elemzése, erősségei, gyengeségei ismeretében reális értékelése, tudatos fejlesztése (önképzés, továbbképzésen való részvétel, házi bemutatók, fórumok szervezése, azokon való részvétel, könyvtár, szakfolyóiratok állandó használata)
- új, korszerű nevelési-oktatási-, képességfejlesztési módszerek, eszközök, munkaformák, tapasztalatszerzési módok és visszajelzési formák alkalmazása, ez irányú tudás egymással történő megosztása
- digitális, IKT eszközök (számítógép, laptop, cd lejátszó, projektor, fényképezőgép, kamera, internet stb.) használata a nevelő-oktató munkában, a képességfejlesztésben
- alkalmazkodó, együttműködő, aktív tagja a nevelőtestületnek, a szakmai munkaközösségnek, részvétel az óvodát érintő programok, feladatok megvalósításában
- online kommunikáció használata az intézményen belüli és kívüli szakmai együttműködés során
- aktív részvétel az intézmény fejlődését szolgáló tevékenységekben, pályázatok figyelésében, írásában, megvalósításában
- a szülőkkel való kapcsolatára jellemző:
  - a kölcsönös tisztelet és megbecsülés
  - a gyermekekről nyújtott teljes körű és valós információ nyújtása,
  - a családi vonatkozású információk szigorú titokként való kezelése
- az intézménnyel való kapcsolatára jellemző:
  - kollegiális munkakapcsolat, mely őszinte és tiszteletteljes viszony,
  - a nevelőtársak szakmai észrevételeinek nyitottan való fogadása
  - az óvoda belső életével kapcsolatos információk titokként való kezelése.

Óvodapedagógusaink a pedagógiai munkát közvetlenül segítőkkel, az óvodában dolgozó technikai szoros együttműködésben dolgoznak. Az alkalmazotti közösségünk munkájára jellemző az igényesség, a hatékony munkavégzés, és a jó együttműködés.

A dajka, pedagógiai asszisztens szerepe és feladatai:

Az óvodapedagógus munkájának kiegészítésével a dajka, a pedagógiai asszisztens jelentős mértékben hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez, kompetens szerepkört tölt be az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése során, saját élményű tapasztalatainak átadásában; saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítésében, lelki egészségének védelmében, saját szak- és önképzésében, a megszerzett ismeret- és tudásanyagának a gyakorlati munkájába való beépítésében.

Elvárások a dajkával, pedagógiai asszisztenssel szemben:

- a **gyermek-felnőtt** kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze.
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel való modell értékű, személyes kapcsolat kialakítása, fenntartása

Feladatunk:

- a dajka, pedagógiai asszisztens folyamatos tájékoztatása
- képzésük megszervezése
- az egyes tevékenységek szervezéséhez kapcsolódó elvek, célok és feladatok egyeztetése

4.4 Gyermekkép

„Milyen embert is akarunk formálni?”

A válasz egyszerű:

„... egészséges testű, akarat erős, jó ítéletű, értelmes, tette kész, szép célokért hevülő és áldozó embereket, akik meg tudják érteni és élni a szépet és nagyot minden téren.”
(Szent-Györgyi Albert)

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekvő, minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést biztosít.

Fontos számunkra, hogy nevelésünk előítélet-mentes, felelősségteljes, bizalomra épülő legyen, hogy a meglévő hátrányok csökkentésével valósuljon meg.

Meggyőződésünk, hogy a **családdal együttműködve** lehet igazán kiegyensúlyozott, boldog gyermeket nevelni.

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni akik:

- ismerik és képesek kielégíteni saját testi és lelki szükségleteiket
- jól **kommunikálnak, együttműködnek** társaikkal, koruknak megfelelő mértékben empátikusak egymással, a kiemelt figyelmet igénylő társakkal
- testi-lelki harmóniában vannak önmagukkal és környezetükkel. Fejlődésük önmagukhoz mértén folyamatos, amelyben természetes módon megmutatkozhat a kiemelkedő ugrásszerű fejlődés, a stagnálás, vagy esetenkénti visszaesés is (figyelünk genetikai adottságaikra, az érési folyamatokra, a környezeti hatásokra.)
- nyitott, kiegyensúlyozott személyiségű **gyerekek**, akik gazdag élményanyag birtokában, pozitív érzelmi háttérből indulva jó problémamegoldó képességgel rendelkeznek, önállóan tudnak cselekedni, képesek eligazodni környezetükben, nyitottak a szépre és szeretik, óvják környezetüket

4.5 Óvodakép

Óvodánk alapvető funkciója: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció.

Hangsúlyozzuk a család elsődleges, kiemelkedő szerepét, a családdal együttműködő, **partneri viszony** kialakítására és fenntartására törekszünk, hiszen az óvoda a családi nevelés kiegészítője egészen a gyermek három éves korától az iskolába lépésig.

Fontos számunkra, hogy a **szülők elégedettek legyenek** az óvodában folyó pedagógiai munkánkkal.

Óvodásaink számára biztonságos tárgyi környezet, az optimális feltételek megteremtésével, pedagógiai tevékenységrendszerrel biztosítjuk az óvodai funkciók ellátását, melyek a következők:

- óvó, védő,
- szociális,
- nevelő és személyiségfejlesztő funkciók.

Megteremtjük a következő életszakaszba, a kisiskolás korba való átlépés feltételeit, hogy az átmenet, a beilleszkedés zökkenőmentes, gördülékeny legyen.

4.6 Pedagógiai alapelveink

- A gyermeki személyiség tisztelete, elfogadása, szeretete, megbecsülése, mely a bizalomra épül
- Derűs, érzelmi biztonságot nyújtó, elfogadó, **befogadó-inkluzív**, fészkek-meleg óvodai légkör megteremtése, különleges védelem biztosítása

- Hangsúlyozzuk, hogy a **gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége**, óvodai nevelésünk erre a nevelésre épül, annak kiegészítője
- Nevelés és tanulás szoros egységének hangsúlyozása
- **A játék kiemelkedő, elsődleges szerepének hangsúlyozása**
- A gyermekek érzelmeire ható komplex élmények biztosítása, melynek segítségével megalapozzuk a gyermekekben az **értékek, a művészetek** iránti érdeklődést.
- Érzelmi kötődés kialakítása a gyermekekben a művészetek, a környezeti kultúra iránt a **művészetek eszközeivel** (zene-tánc, mese-vers, dramatizálás, ábrázolás, a néphagyományok), hogy a gyermekek aktív részesei legyenek a közösségnek.
- A gyermek **sokoldalú, harmonikus fejlődésének**, személyisége, egyéni készségei és képességei teljes kibontakoztatása, gyermeki szükségletek kielégítése az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével
- **Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek** segítése, gondozása, differenciált fejlesztése, támogató attitűd kialakítása, sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése, tehetségek felismerése, fejlesztési lehetőségek biztosítása
- **Egyenlő hozzáférés, esélyegyenlőség**, hátránykompenzáció, gyermekek védelmének biztosítása
- Az óvodán belüli **egységes nevelési elvek** megvalósítása, az óvodai nevelésben alkalmazott **pedagógiai hatások gyermeki személyiségéhez igazítása**, a nyugodt, kiszámítható környezet biztosítása
- A **nemzetiséghez tartozó, migráns** (hazájukat elhagyni kényszerülő) **gyermekek önazonosságának megőrzését**, ápolását, erősítését, nyelvi nevelését, társadalmi integrálását, multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségének biztosítása

Célunk, hogy olyan óvoda legyünk, amely:

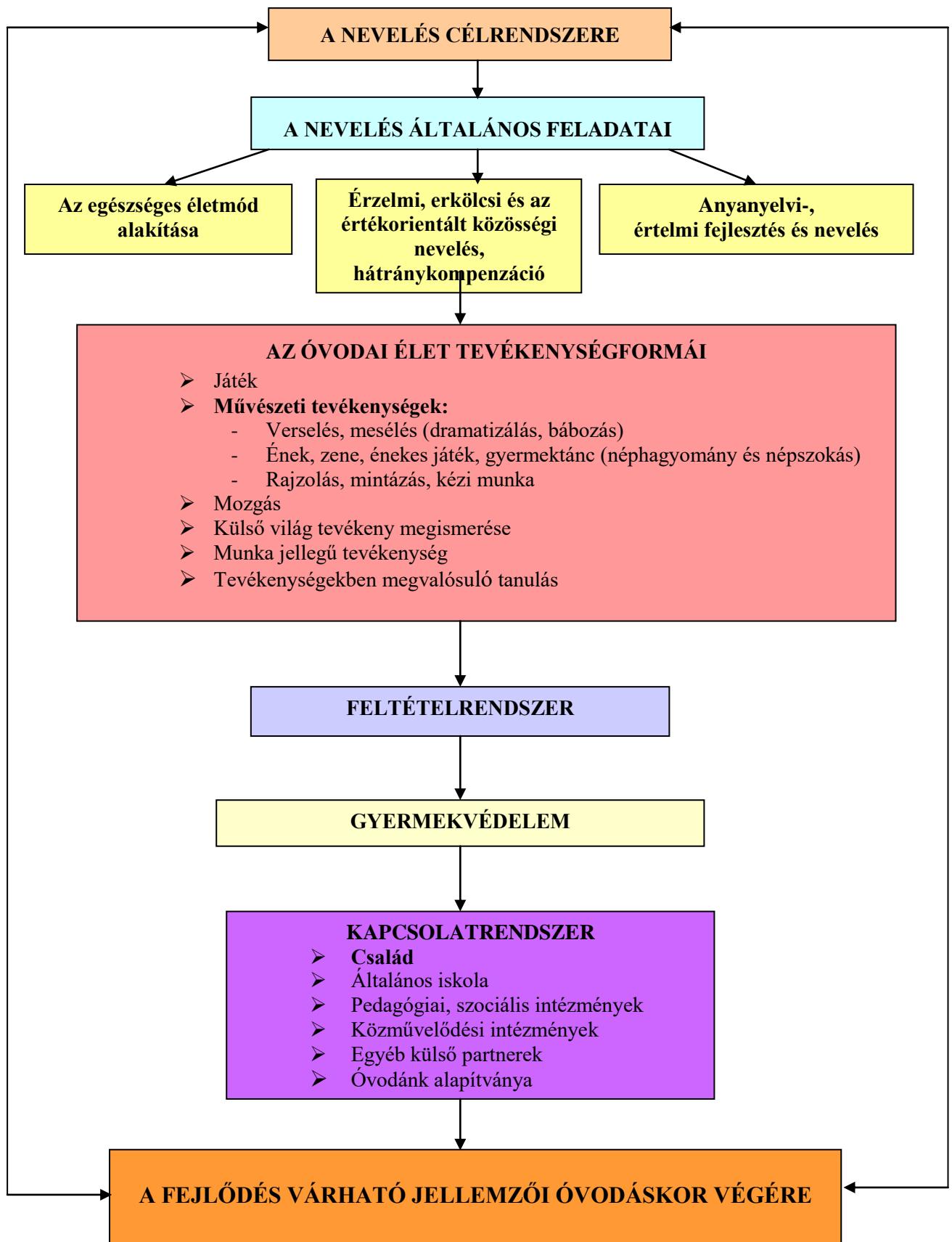
- elősegíti az óvodás gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését
- segíti gyermeki személyiség kibontakoztatását
- segíti a hátrányok csökkentését
- segíti a gyermekek önkifejező, önérvényesítő törekvéseit
- ahol a játék (szabad játék) túlsúlyban van a gyermekek tevékenységei között
- nevelés-oktatás során figyel az életkori és egyéni sajátosságra, eltérő fejlődési ütemre, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátására
- ahol a befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógusok, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt
- figyel a partnerek véleményére céljai meghatározásánál
- folyamatos fejlesztési információs rendszerét
- ahol a szülők ismerik, véleményezik és támogatják az óvodai nevelőmunkát
- ahol az innováció, a minőségi szakmai munka minden óvodapedagógus számára kiemelkedő fontosságú

Arra törekszünk, hogy óvodásaink kisiskolás korba való átlépés pszichikus feltételei meglegyenek óvodáskor végére, hogy az átmenet, a beilleszkedése zökkenőmentes, gördülékeny legyen.

Partneri igényeknek megfelelően fontos szempont hogy:

- az intézményünk jól megközelíthető, biztonságos környezete legyen,
- az óvoda udvara, kertje, épülete, közvetlen környezete rendezett legyen,
- az óvoda épülete belülről sugározza a tisztaságot, jó ízlést, tükrözze funkcióját,
- tudatos fejlesztéssel segítsük az **egészséges életmód** szokásainak kialakulását, a **mozgáskultúra** fejlődését,
- nevelőink példaadó magatartásával, szervezett tevékenységek által segítsük a gyermekek **környezettudatos** magatartásának kialakulását.

5. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK RENDSZERÁBRÁJA

6. AZ ÓVODA NEVELÉS CÉLJA, FELADATA

6.1 Nevelési céljaink

- A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének biztosítása
- Teljes személyiség kibontakoztatása, fejlesztése játék és egyéb tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül
- Egészséges életmód szokásainak kialakítása, mozgáskultúra fejlődésének segítése
- A művészeti és a népi kulturális értékek átadásával a gyermekek pozitív értékrendjének formálása, érzelmi kötődésének megalapozása
- Környezettudatos magatartás megalapozása, a természet megőrzéséért aktívan cselekedni tudó, a tudományok iránt érdeklődő személyiség formálása
- Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges testi-, szociális-, értelmi képességek fejlesztése, esélyegyenlőlenségből fakadó hátrányok csökkentése
- A kiemelt figyelmet igénylő, sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése gyógypedagógus irányításával, esélyegyenlőség biztosítása, kiemelkedő képességű gyermekek képességének megismerése, tehetségük kibontakoztatásának elősegítése
- A gyermek személyiségének harmonikus fejlesztése érdekében a családokkal való partneri kapcsolat, együttműködés kialakítása

6.2 Nevelési feladataink

6.2.1 Egészséges életmód alakítása - Egészségfejlesztési program

Egészségnevelésünk olyan tervszerű, szervezett, célirányos személyiségfejlesztés, amely a nevelési folyamat minden mozzanatába beépülve az egészség megvédésére, a szervezet megedzésére irányul. Magában foglalja:

- az ismeretek, információk átadását,
- az alapvető értékek megvédését,
- az egészségvédő öntevékenységek támogatását,
- az egészséget támogató környezet alakítását.

Célunk

Az egészséges életmódra nevelés, egészségügyi szokások alakítása, erősítése (testápolás, tisztálkodás, fogmosás, öltözködés, pihenés, étkezés - különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a mozgásigény kielégítésével az egészség védelme, megóvása (betegségmegelőzés, egészségmegőrzés) az egészséges életvitelre történő felkészítés.

Arra törekszünk, hogy az óvodánkba járó egészséges gyermekekre jellemző legyen: az életöröm, a jó közérzet, a kiegyensúlyozottság, a megelégedettség, a motiváltság, a kreativitás, a fittség, valamint a fizikai, pszichikai, szociális alkalmazkodó képesség.

Alapvető feladatunk:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása

- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

Az egészségfejlesztés területei:

❖ Egészséges táplálkozás

- Biztosítjuk a kulturált étkezési szokások kialakításához szükséges feltételeket, a nyugodt, esztétikus környezetet.
- Az életkori sajátosságok figyelembe vételével alakítjuk a gyermekekben az étkezés során elvárható kulturált viselkedési formákat.
- Az étkezések során figyelembe vesszük a gyerekek egyéni igényeit, szükségleteit.
- Az étkezéssel kapcsolatos tevékenységeket (önkiszolgálás, naposi munka) a gyermekek egyéni fejlődési ütemének megfelelően szervezzük.
- A kulturált étkezési szokások elsajátítása során egyéni fejlődésük figyelembe vételével ismertetjük meg a gyerekeket az evőeszköz használatával.
- Figyelmet fordítunk a korszerűbb táplálkozási szokások kialakítására (különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére), lehetőséget biztosítva a gyermekek számára eddig ismeretlen ételfélék megkóstolására, a folyamatos folyadékellátásra, az egyedi szükségletű gyerekek étkezési szokásainak kielégítésére.

❖ Mindennapos mozgás, rendszeres testnevelés

- Biztosítjuk a heti 1-2 alkalommal 20-45 perces, valamint mindennapi szervezett testmozgást, az udvaron töltött napi szabad mozgást, az alkalomszerűen szervezett sétákat, mellyel segítjük a mozgásszokások, mozgáskészségek alakítását.
- Jól felszerelt tornaszoba, a változatos, motiváló eszközök segítik a mozgásformák begyakorlását, a gyermekek mozgásigényének kielégítését.
- Időjárástól függően (köd, -5°C fok alatti hőmérséklet, eső, viharos szél kivételével) biztosítjuk a napi 1-2 órás szabad levegőn való tartózkodást, mozgást.
- Kiemelt szempontnak tartjuk udvarunk fejlesztésénél a mozgásigény kielégítését és a változatos mozgásformák szabad gyakorlásának lehetőségét.
- Az életkori sajátosságok figyelembevételével kihasználjuk a közeli sportpálya, a séták, akirándulások nyújtotta lehetőségeket a mozgásra.
- Nyáron (étkezés és csendes pihenő kivételével) biztosítjuk az egész napos szabad levegőn tartózkodást.
- Balesetmentes, biztonságos környezet kialakítása és fenntartása.

❖ Személyi higiéné, a környezeti higiénia

A gondozási feladatok tevékenységei során szokásokat alakítunk, hangsúlyozzuk azok fontosságát. A feladatok elvégzésekor az alaposságra és a gyermeki önállóságra törekszünk.

Tisztálkodás

- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- A tisztálkodással összefüggő feladatok: mosakodás (az alapos, rendszeres kézmosás, arcmosás), körömápolás (körömkefe használata), fogmosás, fésülködés, zsebkendő helyes használata, a helyes sorrendiség és technika, egészségügyi szokások kialakítása, mélyítése.
- Felhívjuk a gyermekek figyelmét a tisztaság alapvető fontosságára a betegségek, fertőzések megelőzése érdekében (ezen belül hangsúlyozzuk a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolásának, a ruházat higiénijának, a közvetlen környezetünk tisztántartásának fontosságát).

- Állandó és alkalmi jellegű feladatok - gyakoribb megbetegedések járványok idején – fokozottan figyelünk a fertőtlenítésre, kellő folyadék fogyasztásra, zsebkendő használatára, tüsszentés utáni kézmosásra.

Öltözködés

- Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk az öltözködésre és a ruházat öltözőszekrényben való elhelyezésére.
- Felhívjuk a szülők figyelmét az időjárásnak megfelelő, réteges, kényelmes, tiszta, lehetőleg természetes alapanyagú ruhák használatára. Kérjük, hogy minden gyermeknek legyen megfelelő mennyiségű váltóruhája, lábfejet védő, megfelelő méretű cipője, műszálas anyagoktól, lógó kiegészítőktől mentes, kényelmes ruházata. A nap folyamán rendszeresen ellenőrizzük ruházatuk gondozottságát (pl. derekuk be legyen tűrve).
- Folyamatosan alakítjuk a gyermekek igényét az időjárásnak megfelelő öltözet iránt.

Pihenés

- Ebéd után, a 13-15 óráig tartó csendes pihenő során, - a csoport szükségleteit figyelembe véve - biztosítjuk a gyerekek számára az aktív pihenés feltételeit (terem szellőztetése, az ágyak megfelelő elhelyezése, csend, elsötétítés, minden gyermek számára tiszta ágynemű, pizsama, megfelelő pihenési idő - az egyes gyermekek eltérő alvásiigényének figyelembevételével).
- Olyan szokásrendszert alakítunk ki, mely segíti a gyermekek elalvását (mesehallgatás, álomba ringató ének, halk zenehallgatás, testi közelség, simogatás, puha tárgyak biztosítása).

Betegségek megelőzése

- Szervezet erőnlétének megtartása

A betegségek megelőzésében nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek ellenálló-képességének erősítésére rendszeres zöldség-, és gyümölcsfogyasztással, mozgással, levegőztetéssel.

- Fertőző betegségek megelőzése

A csoportszoba rendszeres szellőztetésével, a környezet tisztántartásával, szükség esetén fertőtlenítéssel csökkentjük a fertőzések terjedésének esélyét. A napközben megbetegedett gyerekek szüleit értesítjük, orvoshoz irányítjuk, csak orvosi igazolással jöhetnek újra óvodába.

- Egyszerűbb rendellenességek kifejlődésének megelőzése

Az érzékszervi hibák kialakulásának megelőzése céljából ügyelünk a helyes megvilágításra, zajmentes környezet kialakítására törekszünk. Ha valamelyik gyermeknél problémát észlelünk, értesítjük a szülőket, és szakorvoshoz irányítjuk. A védőnők rendszeres szűrővizsgálatot tartanak, velük partnerkapcsolatot tartunk

A beszédhiba óvodába kerüléskor már jelentkeznek. A logopédus szűrővizsgálatot tart óvodánkban, az érintett gyermekek öt éves kortól logopédiai fejlesztésben részesülnek. Ennek érdekében szoros partnerkapcsolatot tartunk a Szakértői Bizottsággal.

A mozgásszervi, tartási rendellenességek megelőzése szervezett mozgásos foglalkozások alkalmával, valamint a szabad mozgások során történik. Ha szükséges, szakorvoshoz irányítjuk a szülőket.

Fokozottan védjük gyermekeinket a nyári időszakban az UV sugárzás és testük felhevülése ellen, valamint ügyelünk a mérgező anyagok, vegyszerek jelenlétére, használatára.

❖ **Baleset-megelőzés, elsősegélynyújtás**

- A környezet kialakításánál a balesetveszélyes tárgyak, helyzetek kiküszöbölése elsődleges szempont számunkra. Az eszközök, berendezések, növények nem okozhatnak sérülést a gyerekekben, nem lehetnek mérgezőek, egészségre ártalmasak. Az apró tárgyakkal figyelünk a lenyelésre, illetve testnyílásokba való kerülés veszélyére.
- A gyerekek elektromos illetve hőt termelő eszközöket nem használhatnak, nem férhetnek hozzájuk.
- A gyermekek minden nevelési év elején balesetvédelmi oktatásban részesülnek, melynek során felhívjuk figyelmüket a balesetveszélyes helyzetekre, megtanítjuk őket a veszélyforrások

elkerülésére, valamint arra, hogy vészhelyzet esetén kérjenek a felnőttektől segítséget. Ezeket a tartalmakat a mindennapokban gyakorlással sajátítják el.

- A közlekedésbiztonság érdekében esetenként Közlekedésbiztonsági napot tartunk, valamint udvarunkon szervezett formában, felnőtt irányítása, felügyelete mellett gyakorolhatják a kerékpáros és gyalogos közlekedés szabályait.
- Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy az óvoda kapuján ki-, illetve belépve fokozottan figyeljenek gyermekeikre, kapuinkat gondosan zárják be
- Séták, kirándulások alkalmával az óvoda területét a szülők hozzájárulásával hagyjuk el
- Az apró sérüléseket szakszerűen ellátjuk, nagyobb sérülés esetén igénybe vesszük az orvosi ellátást.

❖ **Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése**

A gyermek testi-lelki egészségét veszélyeztető tényezők:

- Elhanyagolás: érzelmi, fizikai elhanyagolás
- Bántalmazás: érzelmi, fizikai, illetve szexuális bántalmazás

A pszicho-higiénés nevelés

- Derűs, nyugodt, biztonságot sugárzó légkör megteremtésével védjük a gyermekeket az idegrendszerre és a lelkiéletre káros túlzásoktól.
- Biztosítjuk számukra az egészséges személyiségfejlődést.

Egészséges életvezetés:

- Egészséges napirend kialakításával helyes szokásokat alakítunk és erősítünk, a helytelen szokásokat korrigáljuk. A mindennapokban rendszeresen visszatérő tevékenységek biztonságérzetet nyújtanak a gyermekek számára. A gyermekek bioritmusához igazodó napi ritmus harmonikus személyiségfejlődéshez vezet.
- Hibás viselkedési magatartás (pl. durvaság, szorongás, fóbiák) megelőzését, kezelését személyes, pozitív példával, pedagógiai irányítással, a problémahelyzetek megoldására történő törekvéssel biztosítjuk. Nagy türelemmel, megértéssel és következetességgel kezeljük ezeket a helyzeteket. Ez nemcsak az érintett gyermek lelki kiegyensúlyozottságához szükséges, hanem a gyermekcsoport harmonikus életéhez is elengedhetetlen. Szükség esetén pszichológushoz irányítjuk a gyermekeket.
- Családi nevelés: a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A szülőkkel való szoros kapcsolattartás során tájékoztatjuk őket a helyes életrend kialakításának fontosságáról, segítjük és megerősítjük őket ebben a törekvésükben. Felhívjuk figyelmüket arra, hogy a helyes szokások alakításában a családnak van a legnagyobb szerepe, az óvodának kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepe van.

Stressz-elhárítás

Az óvodában a gyerekeket különböző stressz-hatások érhetik, ezek kiküszöbölése, kompenzálása feladatunk:

- Szülőtől való elszakadás, izoláció – szeretetteljes, befogadó környezet kialakítása, jó gyermek-pedagógus/dajka kapcsolat kialakítása és fenntartása
- Túlzásfoltosság következtében az intim zóna folyamatos megsértése, konfliktusok gyakorisága, mozgásigényük kielégítetlensége, elvonulás lehetőségének hiánya – a csoportszoba jól átgondolt, tagolt berendezése segít a játzó csoportok elkülönítésében, a területük elhatárolásában. A konfliktushelyzetek elkerülésére, helyes megoldására neveljük a gyermekeket. Szükség esetén lehetőséget biztosítunk az elvonulásra, a tevékenységekből való kimaradásra. A feszültségfeloldás érdekében megteremtjük a szabad játék feltételeit és alkalmazzuk a drámajáték módszereit.
- Magas zajszint – a szabadjáték alatt a természetes gyermeki zivajt próbáljuk csökkenteni halkabb beszédre neveléssel. Csendes tevékenységekkel váltva, valamint a délutáni pihenő alatti csend, az udvaron töltött idő segít idegrendszerük pihentetésében.

- Szervezet túlterhelése, túlzottan magas elvárások – ennek elkerülése érdekében minden tevékenységnél figyelembe vesszük az életkori és egyéni sajátosságokat, a gyermekek differenciált bánásmódban részesülnek.

A bántalmazás, erőszak megelőzése (abúzus és a deviancia: elfogadott normáktól eltérő viselkedés: erőszakosság, bántalmazás, zaklatás)

- Kötetlen beszélgetéseket kezdeményezünk a szülőkkel az egészségre káros szokásokról és a viselkedésbeli helytelenségekről (pl. dohányzás, szeszes italok, kávé, gyógyszerek túlzott fogyasztása, szenvedélybetegségek). Ez a korosztály közvetlenül még nem veszélyeztetett, de a környezetükben tapasztalt élményekről szükségszerű beszélgetni.
- A szenvedélybetegségek kapcsán, a túl sok tévé és számítógép előtt töltött idő veszélyeire hívjuk fel a szülők figyelmét.

Érzelmi nevelés

Az érzelmi nevelésnek pedagógiai programunk külön fejezetet szentel.

- Célunk az emocionális stabilitás megteremtésével a gyermekek harmonikus személyiség fejlődésének biztosítása.

Feladatunk a biztonságos, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése, pozitív élmények biztosítása, pozitív kapcsolatok alakítása és ápolása, érzelmek átélésének és helyes kimutatásának segítése, érzelmek gazdagodásának és differenciálódásának elősegítése, az empátia és a tolerancia képességének fejlesztése.

Szociohigiénés nevelés

Célunk a társas-társadalmi együttélésből fakadó feszültség, zavar megelőzése, feloldása.

- Kedvező társas miliő működtetése

Kiegyensúlyozott légkör megteremtésével, közösségi érzés - összetartozás fejlesztésével, konfliktuskezeléssel. Fontos szerepe van a közös élményeknek, közös ünnepeknek, a közösségi és drámajátékoknak

- Kommunikációs nevelés

A verbális és nonverbális kommunikáció elengedhetetlen a kapcsolatok létesítéséhez, az identitástudat alakításához, a problémahelyzetek megbeszéléséhez és megoldásához, a kooperációs képességek fejlesztéséhez, az információáramláshoz, a szocializációhoz. Pedagógiai helyzetek teremtésével, irányításával, ellenőrzéssel és értékeléssel érjük el mindezt. Fontos a gyermekek meghallgatása, párbeszéd kialakulása, a folyamatos visszacsatolás, valamint a pedagógus és a pedagógiai munkát segítő modellek szerepe.

- Szerepfeszültségek feloldása

Pszichoterápiás módszerekkel történik, tehát szakellátás szükséges. Az óvodában az identitástudat erősítésével, türelemmel, érzelmi törődéssel és toleranciával erősíthetjük a gyermekek személyiségét, a társadalomban elfoglalt helyüket.

- Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés - Társadalmi izoláció megelőzése

Célunk: a gyerekek közösségbe való befogadása, egyenértékű emberként való elfogadása.

Az óvodában hátrányos megkülönböztetésnek helye nincs!

Feladatunk: a rizikófaktorok felismerése, a problémák kialakulásának megelőzése és kezelése,

- Egészségi helyzetből adódó képességbeli különbségek kezelése: az SNI gyermekek integrációja, megfelelő szakember bevonása a fejlesztésbe
- Hátrányos helyzetből adódó megkülönböztetés: a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kompenzáló nevelése
- Vallási, nemzeti illetve etnikai hovatartozásból adódó megkülönböztetés: a másság elfogadására, értékeik felismerésére neveljük a gyermekeket

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ A gondozással kapcsolatos feladatokat rendszeresen, alaposan, önállóan végzi
- ✓ Kulturáltan, az evőeszközöket helyesen használva étkezik
- ✓ Mozgása harmonikus, összerendezett, mozgástevékenységére az aktivitás és a sokszínűség jellemző. Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne
- ✓ Segít a környezet tisztántartásában, a rend megőrzésére irányuló tevékenységben, a kisebbeknek a különböző (önellátó és egyéb) tevékenységekben
- ✓ Ismeri az egészsége védelmének, megőrzésének alapvető szokásait
- ✓ Pozitív érzelmi kapcsolata van környezetével, annak védelmére törekszik

6.2.2 Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Célunk:

Érzelmekben gazdag, környezetében jól eligazodó, segítőkész gyermekek nevelése

- A gyermekek egyéni és társas érzelmi szükségletének biztosítása
- A gyermekek erkölcsi, érzelmi - akarati életének, magatartásának, formálása

Feladatunk:

- Biztonságos, derűs, szeretetteljes, bizalommal teli, érzelem-gazdag, kapcsolatokban bővelkedő, elfogadó, állandó értékrendet adó óvodai légkör kialakítása
- Szokás és normarendszer megalapozása közösen meghatározott értékek mentén - pozitív erkölcsi tulajdonságok, viselkedések hangsúlyozása, megerősítése, önfegyelem, feladattudat, szabálytudat fejlesztése
- Az értékorientált közösségi élet szokásainak és a közösségi magatartás kialakítása, társas kapcsolatok jelentőségének hangsúlyozása játék és egyéb közös tevékenység során
- Modellértékű, befogadó attitűd, egymás elfogadása, mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése, egyéni sajátosságok tiszteletben tartása,
- Egymás elfogadása, eltérő szociális, kulturális, társadalmi háttérből adódó sajátosságok, sajátos értékek megismerése, a gyermekek önazonosságának megőrzése
- Élménybefogadás képességének kialakítása, közös játék, közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a közösen átélt élmények, programok biztosítása
- Érzelmek irányítási képességének és kifejező képességének fejlesztése. A gyermekek érzelmi életében bekövetkezett zavarok megfelelő kezelése, helyreállítása, szükség esetén szakemberekkel való együttműködés
- A szeretet és kötődés képességének fejlesztése, fejlesztő módszerek, tevékenységek, programokat által. A hagyományok megtartásával, az ünnepek megszervezésével élmények közvetítése, az élménybefogadás képességének fejlesztése (Családi napok, KRESZ - nap, Rendőr-, Tűzoltó-nap, stb.)
- A nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, hazaszeretet és a szülőföldre való kötődés, megbecsülés kialakítása, mélyítése
- A gyerekek szociális érzékenységének, érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességének fejlesztésével az együttműködés, a megfelelő önértékelés és önérvényesítés kialakítása mintaadással, a következetes mintaközvetítéssel, konfliktus megelőzés közös szabályalkalítással, pozitív példák megerősítésével, konfliktus helyzetekben kompromisszumos megoldás keresése
- Az óvoda által elfogadott értékrend közvetítése, más népek kultúrája megismerése, tiszteletben tartása, elfogadása, előítélet-mentes szemlélet alakítása
- A gyermekekkel, szülőkkel való együttműködés, kommunikáció elősegítése a digitális eszközöket felhasználásával
- Befogadó attitűd sugárzása a különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrációja tekintetében, differenciált fejlesztés, egyéni bánásmód alkalmazása.

Tartalma:

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelésre programunkban kiemelkedő figyelmet fordítunk, mivel az óvodánkba járó gyermekeknél nem is a tárgyi, anyagi szükséglet hiányát, hanem többnyire az érzelmi szükségletük kielégítetlenség tapasztaljuk. A családon belüli normák, elvárások, szokások sok esetben különböznek az óvodai elvárásoktól, normáktól.

Az óvodai nevelésünk szeretetteljes, biztonságos légkörben valósul meg. Olyan óvodai atmoszférát alakítunk ki, amely hozzájárulhat a gyermek boldog alaphangulatának kifejlődéséhez és ezzel együtt a mások megértéséhez. A gyermek igényeihez igazodva, szükségletei figyelembe vételével szervezzük a csoportos tevékenységeket.

A csoportban dolgozó felnőttek szerető, óvó gondoskodása, a simogató kéz melege, mosolygó, biztató tekintete megadja a gyerekek számára azt az érzelmi biztonságot, mely a kiegyensúlyozott fejlődés feltétele.

Pedagógiai munkánk során figyelembe vesszük a gyermek egyéni szükségleteit, pedagógiai helyzet teremtésére törekszünk, amelyek elősegítik a gyermek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését, az egészséges életmód kialakítását.

Fontos számunkra az **egyéni bánásmód** érvényesülése, a tehetséggondozás, a hátrányos helyzetű, SNI, BTMN gyermek nevelése, fejlesztése során törekszünk a megfelelő módszerek megválasztására a gyermek személyiségének fejlődésében jelentkező zavarokat, nehézségeket lehetőség szerint a felismerést követően segítjük megoldani, szükség esetén szakember segítségét kérjük.

Nyitottak vagyunk a különböző társadalmi és kulturális sokféleségre, ezek integrációjára, előítéletektől mentes, befogadó szemléletet vallunk.

A **gyermek értékelésével, jutalmazásával** célunk a helyes magatartásformák, pozitív személyiségjegyek erősítése. A gyermek személyiségének szűkebb és tágabb környezetének a gyermek csoportban elfoglalt helyének megismerésére törekszünk.

A gyermek hibáit és tévedéseit a fejlődés velejárójaként kezeljük. Megértéssel, segítségadással, a javítás lehetőségének megteremtésével közelítjük meg.

Az óvodánkban konfliktusokat megelőzzük közös szabályalakítással, pozitív példák erősítésével, következetességgel. Az értékelésünknel elsődlegesen a dicséret, biztatás módszerét alkalmazzuk.

A jutalmazásának elvei és formái:

Az óvodában alkalmazott jutalmazás a **verbális és nonverbális kifejezések**, és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, személyre szóló, kiemelt, megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása.

A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású.

A viselkedési normák megalapozásánál arra törekszünk, hogy az elfogadás és a tolerancia domináljon, az értékek pozitív irányú megközelítése érvényesüljön.

Óvónőink személyisége nyitott, derűs, nyugalmat áraszt, magatartása, stílusa modell értékű, minta a gyermek számára.

Új gyermekek fogadása:

Célunk:

A szülőktől való elválás megkönnyítése, az új környezettel, felnőttekkel, új közösséggel megismerkedés, beilleszkedés segítése

A **befogadási időszak** meghatározza a gyermek kialakuló érzelmi kötődését az óvodában. Ezért fontos számunkra, hogy az előkészület és a kezdeti időszak bizalommal, szeretettel, türelemmel teli legyen. Szeretetteljes óvónői magatartással, fokozott törődéssel, az egyéni bánásmód érvényesítésével alakítjuk ki a pozitív érzelmi kötődést. Megengedjük, hogy ebben az időszakban kedvenc játékaikat, szívükhöz nőtt tárgyakat behozhassák.

Szülői értekezletet tartunk az új gyermekek szüleinek, mely során az óvodavezető tájékoztatást ad az óvoda személyi, tárgyi feltételeiről, óvoda házirendjéről, szokásrendszeréről. Előre megbeszélte időpontban meglátogatjuk a gyerekeket családjukban, illetve lehetőség szerint a bölcsődében, a szülőkkel előre egyeztetjük a beszoktatás, befogadás időpontját, ebben az időszakban biztosítjuk a személyi állandóságot, a szülős beszoktatás feltételeit, hangsúlyozzuk a fokozatosság elvét.

Feladatunk:

- Fokozatos átmenetet, szülővel együtt történő beszoktatást biztosítása
- Családlátogatás során a szeretetteljes, odaadó magatartás, a szülőkkal partneri kapcsolat kialakítása. A befogadás előkészítésének megkönnyítésére a szülők megfelelő időben történő tájékoztatása, a szülők bevonása a befogadási folyamatba
- A gyermek alapos megismerése (a családban betöltött helyéről, érzelmeiről, szokásairól)
- Kedvező érzelmi hatások biztosítása már az óvodába lépéskor
- Érdekes, a gyermekekhez közel álló tevékenységek, programok szervezése, amelyben a gyermeki együttműködés sokféleképpen gyakorolható. Szokás és normarendszer kialakítása, megalapozása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ Jól érzi magát a csoportban, a csoporttársakkal, a csoportban dolgozó felnőttekkel
- ✓ A csoportban kialakult szokásrendszerhez igazodik, betartja azt
- ✓ Konfliktushelyzetben egyezsége törekszik
- ✓ Önbizalma kialakult, megfelelő
- ✓ Megfelelő hangnemben kommunikál felnőttekkel és társaival az udvariassági formákat betartja
- ✓ Kialakul benne a feltétel nélküli elfogadás a társakkal, a felnőttekkel szemben
- ✓ Tiszteli, becsüli hazáját, szülőföldjét

6.2.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása**Az anyanyelvi fejlesztés****Célunk:**

Jó kommunikációs képességgel rendelkező, nyitott, magabiztos gyermekek nevelése. Az anyanyelvi nevelés során a magyar nyelv szeretetének, megbecsülésének megalapozása, a természetes beszéd és kommunikációs kedv ösztönzése, fenntartása, tiszta, érthető, kifejező beszéd készségének kialakítása, szókincs bővítése

Feladatunk:

- Beszéd és kommunikáció-fejlesztés mintaadással és szabályközvetítéssel
- Élményben gazdag, nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes környezet kialakítása, anyanyelvi játékok szervezése, amelyekben erősödik beszédkedve, fejlődik beszédhallása, auditív ritmusa és emlékezete, ahol a gyerekek szívesen és bátran beszélnek, kérdeznek a felnőttektől és társaiktól egyaránt
- Szakszerű és egyben a gyermeke számára érthető nyelvhasználat a műveltségtartalmak közvetítésében. Változatos szókincs, kifejező hanghordozás, megfelelő fogalomhasználat kiválasztása, mely az érthetőség feltétele
- Megfelelő, elegendő idő, lehetőség biztosítása a beszélgetésre, a kérdések megválaszolására, egymás meghallgatására
- Anyanyelvi játékok felhasználása a nyelvi kommunikáció fejlesztésében
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése, szókincs bővítése
- Szükség szerint szakember bevonása a kommunikációs képességeiben lemaradást mutató gyermekek fejlesztésében
- Kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazása

Értelmi fejlesztés

Célunk:

Értelmi képességek (érezkelés, észlelés, emlékezet, gondolkodás, figyelem, képzelet, kreativitás) fejlesztése, élmények nyújtása, a gyermek spontán és tervezett tapasztalatszerzésének biztosítása ösztönző környezet megteremtésével.

A gyermek érdeklődésének felkeltése természeti és társadalmi környezetünk iránt, melynek segítségével képes lesz eligazodni az őt körülvevő világban, fejlődik értelmi és anyanyelvi képessége. Mindez spontán érdeklődésére és ösztönös tudásvágyára, kíváncsiságára, élményeire, szükségleteire alapozva az egyéni sajátosságokat figyelembe véve cselekvésbe ágyazva történik.

Feladatunk:

- Nyugodt, szeretetteljes, biztonságos légkör megteremtése, megfelelő környezet, eszköz biztosítása az elmélyült tevékenységekhez, tapasztalatszerzéshez
- Változatos tevékenységformák biztosítása a tapasztalatszerzéshez, megismeréshez, valós élmények nyújtásával, mesehallgatással, játékkal a képzelet, fantázia fejlesztése
- A gyermekek spontán szerzett élményeire, tapasztalataira, építve bővítjük a természeti- társadalmi-tárgyi környezetéből szerzett ismereteiket
- A kiemelkedő képességű, valamint a részképességek fejlődésében elmaradott gyermek fejlesztése
- A sokoldalú, több érzékszervre ható tapasztalatszerzés, dolgok, jelenségek természetes környezetben, különböző tevékenységekben, élethelyzetekben történő megfigyelésének biztosítása
- A gyerekek önálló gondolkodásra, szabad önkifejezésre nevelése egyéni válaszok, különböző megoldások keresésére, ösztönzése, problémamegoldó gondolkodásuk fejlesztése

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ✓ Érthetően, folyamatosan beszél, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát
- ✓ Tisztán ejti a hangokat, beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek
- ✓ Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét
- ✓ Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák és szokások, melyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek
- ✓ Kreatív, önálló, tisztában van saját érkeivel, képes a konfliktusok kezelésére
- ✓ Az egyszerű feladatokat megérti
- ✓ A feladatok végrehajtásában kitartó
- ✓ Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő
- ✓ Érezkelése, észlelése differenciálódik
- ✓ A közvetlen felidézés mellett kialakul a szándékos bevésés és felidézés
- ✓ Megjelenik a szándékos figyelem és emlékezés
- ✓ Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodása
- ✓ Nyitott, érdeklődő, problémamegoldó, tanulásra fogékony, alkalmas az iskolába lépésre

7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

7.1 Játék

*„Ismerem jól az utat, lám,
gyere hát ide, megmutatnám.
Amerre a játék útja
Arra van az okosság kútja.”
(Mándi Stefánia)*

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyermek elemi pszichés szükséglete.

Célunk:

- Örömteli, játék nyújtotta lehetőség kihasználásával a gyermek teljes személyiségfejlődésének, pszichikumának, kreativitásának fejlesztése
- Megfelelő, elegendő idő, alkalom, lehetőség biztosítása a gyermeknek az elmélyült, szabad játékra, a külső és belső világából származó benyomásainak leereagálására
- Testi, szociális, értelmi és kommunikációs képességei, akarati tulajdonságai, szokásai viselkedése alkalmazkodóképességének fejlődésének elősegítése, mely során érvényesül a gyermek szabadsága, önállósága

Feladatunk:

- A játékhoz szükséges nyugodt, szeretetteljes, elfogadó légkör biztosítása
- A szabad játék, a közös játék kibontakozásának elősegítése, az együttjátszás igényének kialakítása
- Rugalmas, folyamatos napirend, a napirenden belül elegendő hely, idő, a csoport fejlettségi szintjének, létszámának megfelelő eszköz, anyag biztosítása
- Élményszerzés, élménynyújtás, egyéni élményeken túl, helyi adottságokra építve, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása
- Az óvodás korban megjelenő játékfajták jelenlétét a csoport játékában (gyakorló-, szerep-, épít -, konstruáló játék, dramatizálás, bábozás stb.), azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével
- Indirekt irányítással, tudatos jelenléttel, támogató, serkentő magatartás biztosítása, amely során a gyermek szabadon valósíthatja meg elgondolásait, élményei, érzelmei, fantáziája szerint
- A szabad játéktevékenységet tiszteletben tartása
- Jó szokásrendszer kialakítása a nyugodt játékhoz, szükség esetén védelem nyújtása – az óvónő csak akkor avatkozik be, ha nem kívánatos viselkedési magatartást tapasztal, vagy egymás testi épségét veszélyeztetik
- Utánozható minta adása a játéktevékenységhez, amelyben az óvónő mindvégig bevonható társ marad, ha szükséges bekapcsolódik minden játékformába
- A gyermekek társas kapcsolatának figyelemmel kísérése, baráti kapcsolatok alakulásának segítése, az esetlegesen kialakult konfliktusok feloldása
- A játékkedv fokozása, a játéktémák bővítése, szabályjáték irányítása

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ Játéka elmélyült, kitartó, szeret játszani.
- ✓ Társas viselkedésében megjelenik a közösség által megkívánt viselkedési forma.
- ✓ Képes elfogadni társai elgondolását.
- ✓ A szabályokat, normákat betartja, rendelkezik kialakult szabálytudattal.
- ✓ A játékeszközöket megfelelően használja.

- ✓ Képes önállóan is kezdeményezni játékot, saját élményeit eljátszani, szerepjátékban részt venni.
- ✓ Részt vesz aktívan erőfeszítést, ügyességet igénylő játékban.
- ✓ Le tud mondani egy-egy játékeszközzel.

7.2 Művészeti tevékenységek

7.2.1 Verselés, mesélés

Célunk:

Irodalmi élmény nyújtásával a gyermek érzelmi, esztétikai, erkölcsi, értelmi fejlődésének elősegítése.

A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás pihentet, szórakoztat, az anyanyelv közegén át hat, emberi kapcsolatokra tanít, segít a világban eligazodni, az élmények feldolgozásával oldja a szorongást, a kisgyermek mentálhigiénéjének egészséges fejlődését segíti elő.

A mesehallgatás során a mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s ez állapotban eleven belső képvilágot jelenít meg, ez a folyamat a gyermeki élmény feldolgozás legfontosabb formája.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást is kínál. Képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A tárgyi világot is megelevenítő, áttelestítő, szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

Képességfejlesztés lehetőségei a vers és mesehallgatás alkalmain

Érzelmi szociális:

- Érzelmi biztonság kialakítása
- Érzelmi élet gazdagítása
- Igazságérzet kialakítása
- Kapcsolatteremtő képesség kialakítása

Értelmi:

- Mese megértése, időrendiség
- Testrészek ismerete, testséma fejlesztése, dominancia

Verbális:

- Mozgásos észlelés, tapintásos észlelés
- Hallás, hangészlelés, auditív emlékezet, beszédritmus,
- Beszédkedv felébresztése, artikulációs tisztaság, beszédkészség, nyelvi kifejezőkészség, beszédkultúra fejlesztése
- Pantomimika (testbeszéd, némajáték)
- Nonverbális készségek

Testi:

- Ritmusérzék, auditív ritmus egyensúlyérzék, finommotoros tevékenység
- Beszéd és mozgás összekapcsolása

Feladataink:

- Mindennapi meséléshez a nyugodt feltételek megteremtése, mesehallgatás szokásrendszerének kialakítása (csend, nyugalom)
- Az óvodai irodalmi anyag tudatos és igényes kiválasztása, a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan előtérbe helyezve a magyar népmeséket, a népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit,

meséit, de lehetőség szerint népi klasszikus és kortárs irodalmi műveket egyaránt adjon elő az óvónő

- Versek, mesék, élményszerű előadása, változatos irodalmi élmények közvetítése – az óvónők rendelkezzenek megfelelő mennyiségű vers-, és mesekészlettel, hogy bármikor képesek legyenek fejből verset, mesét mondani a megfelelő szituációban, tevékenység kapcsán, élményszerző séta során
- Bábozás a gyerekeknek, közös bábszínházi élmények megszervezése
- A gyermek saját mese és versalkotására, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálására ösztönzése
- A gyermek beszédkedvének felkeltése és beszédkultúrája alakítása, önálló vers és mese mondásának elősegítése, a könyv szeretetére, megbecsülésére nevelés
- A mese, vers élményszerű előadása, metakommunikációs eszközök használata, az óvónői előadásmód tükrözze anyanyelvünk hangzásvilágát, ritmusát, dallamát, ügyeljen a szavak pontos, tiszta ejtésére, értelemszerű hangsúlyozására
- Könyvtárlátogatás szervezése a nagyobb gyermekekkel
- A szülők figyelmének felhívása a mese semmihez nem hasonlítható gyerekek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő, a szülő-gyerek kapcsolatát erősítő hatására

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ Szívesen mondogat verseket, mondókákat, hallgat mesét.
- ✓ Szívesen mesél, báboz, dramatizál.
- ✓ Képről mondatokban beszél.
- ✓ Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- ✓ Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hangjelzése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- ✓ Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani.
- ✓ Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatai érthető kifejezését.

7.2.2 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célunk:

Olyan gyermek nevelése, aki az élményt nyújtó közös zenei tevékenységek során felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit.

A gyermek ének-zenei nevelésének, mozgáskultúrájának megalapozása. A magyar népdalok, népi dalos játékok, mondókák megismertetésén keresztül kulturális hagyományaink átörökítése.

Élményszerzés. A párbeszéd és együttműködés fejlesztése a zenei nevelésen keresztül.

Feladataink:

- Nyugodt, szeretetteljes légkör biztosítása
- A zenei érdeklődés felkeltése, ízlésformálás, a gyerek zenei kreativitásának alakítása
- Életkornak és az egyéni képességeknek megfelelő igényes zenei anyag összeállítása
- Zenei képesség fejlesztése (egyenletes lüktetés, ritmusérzék fejlesztés, tiszta éneklésre törekvés, tempó, dinamikafejlesztés, hallásfejlesztés, esztétikus mozgásfejlesztés, egyszerű tánclépések elsajátítása)
- Zenei anyanyelv segítségével szókinccsbővítés, a gyermeki kezdeményezés támogatása, biztatása
- A népdalok éneklésével, hallgatásával, a gyermektáncok gyermekjátékok megismertetésével a hagyományok továbbélése. A klasszikus zenei és kortárs zenei alkotások, és a környező népek dalainak, népzenejének anyagából való válogatás, zenehallgatási anyag céljából

- A gyermek egyéni képességeinek: érzelmi, értelmi, erkölcsi, esztétikai, mozgáskultúra és társas kapcsolatainak fejlesztése
- Olyan zenehallgatási anyag összeállítása, amely elősegíti a gyermek zenei ízlésének és zenei anyanyelvének megalapozását és nemzetiségi, etnikai hovatartozását
- Lehetőleg évente egy-két alkalommal hangszeres élőzene meghallgatása, melyet képzett előadók közvetítenek (egyaránt klasszikus és népi hangszer megszólaltatásával, valamint néptánc előadás megtekintése, melyen a zene, a mozgás, az öltözetek harmóniájával valamint a táncos párok egymáshoz fűződő kapcsolatával ismerkedhet a gyermek
- Mozgáskultúra fejlesztése a zenére történő esztétikus mozgás segítségével
- A spontán kialakuló éneklés, énekes játék iránti igény felkeltése
- Széleskörű, folyamatos önképzés. Ismerkedés a gyermekjáték és népszokás gyűjteményekkel
- Az óvodapedagógus zene és játék szeretete, élményszerű énekes előadása legyen ösztönző a gyermek számára
- Forrai Katalin: Ének az óvodában c. alapdokumentumának ismerete és alkalmazása
- Az óvónő pedagógiai szabadságának biztosítása, más, hivatalosan, szakmai ajánlással jóváhagyott, nyomtatásban is megjelenő gyermekjáték gyűjtemény felhasználása

A fejlesztés területei:

Éneklési készség fejlesztése:

- hangterjedelem megfelelő (abszolút) magasságban (tisztá, szép ének, rövid, kis hangterjedelmű dalok tanítása, bemutatás és gyakorlás megfelelő hangmagasságban)
- normál tempó
- dalanyag

Hallásfejlesztés:

- magas-mély érzékeltetése
- halk-hangos különbsége
- belső hallás fejlesztése,
  - dallamfelismerés, zenei emlékezet fejlesztése
  - dallambújtatás, belső hallás fejlesztése
  - motívum visszhang
  - hangszínek (zörejek) felismerése
- zenehallgatás hangápolás, zenei élmény nyújtás-zenehallgatás
- gyengébb hallású, gátlásos, hamisan éneklő gyermekek segítése

Ritmuserzők fejlesztése:

- egyenletes lüktetés, ennek összekapcsolása a kettes lüktetéssel
- ritmus
- gyors-lassú: tempókülönbségek (tempó, dinamika fejlesztés)
- mozgás, térforma
- ütőhangszerek, használata
- zenei formaérzők kialakulása

A különböző zenei készségeket, képességet a gyermekek egyéni fejlődési ütemét figyelembe véve fejlesztjük. Korosztálynak és fejlettségnek megfelelően különböző hangszerekkel ismertetjük meg őket.

Az óvodai zenei nevelés felkelti a gyermekek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

A zenehallgatás anyagának megválasztása során figyelembe vesszük a gyermekek nemzetiségi, etnikai, migráns hovatartozását.

- zenei alkotókedv felébresztése
- erkölcsi – érzelmi – esztétikai érzékfejlesztés, értelmi képességek fejlesztése

A környezet hangjainak megfigyelése, arra törekszünk, hogy az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés nyújtsanak örömet számukra, formálják ízlésüket. Az éneklés, a dalos játék, a zenehallgatás a hétköznapi és az ünnepi alkalmak szerves része.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Örömmel hallgat zenét, éneklést.
- ✓ Ritmust, mozgást utánoz.
- ✓ Néhány dalt, lehetőleg tisztán, helyes szövegkijtéssel egyedül énekel.
- ✓ Társaival néhány térforma alakítására képes.
- ✓ Felnőtt utánzásával megpróbál, zenére néptánc motívumokat végezni.
- ✓ Élvezettel, irányítás nélkül játszik számos dalos játékot.
- ✓ Felismeri és megkülönbözteti a halk-hangos közti különbséget és ezt képes énekekben és beszédben produkálni is.
- ✓ Az egyenletes lökötést és ritmust megkülönbözteti és járással illetve tapssal a beszédből és énekből kiemeli azt.
- ✓ Használ ritmus hangszereket
- ✓ Ismerkedik néhány klasszikus és népi hangszerrel annak hangjával és külsejével. Szívesen hallgatja az ezeken előadott zeneműveket.

A néphagyomány és a népszokás lehetőségei az óvodánkban (ajánlott módszerek, ünnepkörök)

*„Kerek Isten fája,
Szép tizenkét ága.
Szép tizenkét ágán,
Ötvenkét virága.
Ötvenét virágon
Három aranyalma.
Aki kitalálja,
Hull áldás arra.”
(Karácsony, húsvét, pünkösd)*

A néphagyomány és népszokás tágabb értelemben olyan szokás és olyan tevékenység, amely a paraszti életmódból ered, amely életét szabályozta, meghatározta: a munkát, a társasági érintkezést, a természeti környezethez való viszonyt, a hétköznapi és az ünnepek rendszerét és tartalmát.

A népszokás: a közösség által elfogadott viselkedési minta, életmód illetve az ünnepekhez kapcsolódó szokásrendszer.

Ide tartoznak:

- naptári ünnepek (húsvét, pünkösd, más jeles napok)
- a gazdálkodási év ünnepei (aratás, szüret, szövés-fonás, kukoricafosztás stb.)
- a családi ünnepek (keresztelő, lakodalom, temetés stb.)
- újabban az emlékünnepek (társasági, politikai ünnepek)

Ebből fakadóan alakultak ki a gyermeki lelki világ szükséglete nyomán a népi gyermekjátékok.

Célunk:

Mindazon kulturális örökség továbbélítése melyek a fent említett szokásvilághoz kapcsolódóan beilleszthetők az óvodai életbe.

Feladatunk:

A nemzeti hovatartozás formálása, hazánkhoz, nyelvünkhöz-nemzetünkhöz való kötődés megalapozása, szellemi és mentális biztonságérzet, kiegyensúlyozottság, a védelmező közösséghez való tartozás erkölcsi és lelki támaszának megéreztetése

Az erkölcsi nevelés feladata: az egyéni értékek felismerése egymás tisztelete, megbecsülése, erkölcsi normákhoz való pozitív viszony kialakítása az óvodai csoportban, a családban, tágabb közösségeinkben. Hagyománytisztelő értékrend közvetítése. (teljes család, őszinteség, segítőkészség stb.)

A néphagyományőrzés ajánlott tartalmai:

Verselés, mesélés	A népköltészeti elemek megismertetése verses és prózai elemek: mondókák, népmesék, dramatikus népszokások, találós kérdések, névcsúfolók, csujjogatók, jóslások stb.
Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	Gyermekjátékdalok, népdalok, népzenei alkotások
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Díszítő művészethez kötődő tevékenységek, technikák gyakorlási lehetőségei
Külső világ tevékeny megismerése	Találós kérdések, népi jóslások, jeles napok,
Mozgás	Mozgásos és sport jellegű játékok, ügyességi és erőjátékok gyakorlása, néptánc elemekkel való alapszintű ismerkedés, az esztétikus mozgás vágyának felkeltése.

Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, amelyhez a gyerekek kívánságát kielégítve folyamatosan változatos tevékenységet biztosítunk. A néphagyomány ápolás tartalmát minden esetben a helyi tradícióknak megfelelően variáljuk. A hagyomány ápolása közben együttjászunk, együttmunkálkodunk, tervezgetünk, izgalmassá tesszük a várakozás időszakát. Maga az ünnep egy vidám hangulatú, felszabadult együttjátás.

Hagyományos ünnepeink:

- Adventi készülődés
- Farsangi multság
- Húsvéti készülődés

Ajánlott jeles napok

- Szüreti vagy Szent Mihály napi vígságok, vásárok
- Márton napi népszokások
- Pünkösdi népszokások

7.2.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Célunk:

A kreativitás fejlesztése, az alkotó tevékenységek, különböző eljárások, technikák megszerrettetésével a művészetek iránti nyitottság kialakítása. A gyermek élmény- és fantáziavilágának képi, egyéni, szabad önkifejezése, a tér, forma, szín-képzeték gazdagítása, esztétikai érzékenységének, szép iránti nyitottságának, igényességének alakítása.

Feladataink:

- Az alkotó tevékenységhez szükséges nyugodt légkör megteremtése
- Az ábrázoláshoz szükséges szokás, szabályrendszer kialakítása
- A gyermekek ösztönzése arra, hogy bátran kérjenek segítséget, ötletet ahhoz, hogy tevékenységük továbblendüljön
- Eszközök, anyagok biztosítása, hogy folyamatosan a gyermekek rendelkezésére álljanak

- Az óvodapedagógus által tudatosan irányított mikro csoportos ábrázoló tevékenységek szervezése, ami lehetőség szerint addig folytatódik, amíg a gyermekek érdeklődését leköti
- A gyermekek megismertetése az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival
- A gyermek ábrázoló képességének, tér-forma-szín érzékelésének, észlelésének, szem-kéz koordinációjának, finommotorikájának, képzeletének, térbeli tájékozódásának fejlesztése, vizuális tapasztalatok nyújtása
- Különböző ábrázolási technikák változatos módon történő alkalmazásához lehetőség biztosítása
- A gyermek egyéni képességének megfelelő segítségnyújtás, a differenciált fejlesztés biztosítása
- Esztétikai érzékenység, a szép iránti vonzódás megalapozása

Tartalma:

Alkotás közben gyakran hallgatunk zenét, énekelünk, dudorászunk, mondókát, verset mondunk. A tevékenységet nem szorítjuk szűk időkeretek közé.

A hét minden napján lehetőségük van a gyermekeknek a rajzolásra, festésre, mintázásra, építésre, képalakításra, a népi kismesterségek gyakorlására. Megismerhetnek különböző, kézi munkával összefüggő ábrázolási technikákkal, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal. Maguk választhatják ki, hogy milyen technikával, eszközzel, anyaggal dolgoznak. A témában szoros megkötést nem alkalmazunk pl.: tavaszi témakörben az évszakra jellemzően ábrázolhatnak. Kedvükre választhatnak a polcokon található eszközökből, amiket kosarakban esztétikusan helyezünk el.

A népi kismesterségekhez szükséges eszközöket, természetes anyagokat a teremben állandó helyen tartjuk. Az eszközök kiválasztásánál a célszerűség, praktikusság, esztétikusság dominál. Az anyagok, termékek gyűjtésébe bevonjuk a családokat. Ügyelünk arra, hogy az anyagok megfelelő mennyiségben, minőségben, méretben álljanak a gyerekek rendelkezésére.

A kisgyermeket játszva ismertetjük meg a különböző anyagokkal, eszközökkel, technikákkal. Az ábrázoló tevékenységet a kötetlenség jellemzi, épít a gyermekek természetes érdeklődésére, tevékenységvágyára, hangulatára, érzelmvilágára, kreativitására.

Együtt tevékenykedünk a gyermekkel, együtt gyönyörködünk, örülünk az elkészült alkotásoknak, beszélgetünk azokról, rácsodálkozunk a szépre. Az alkotó tevékenységüket életkor szerint folyamatosan bővítjük, az élményeikből fakadó témákhoz megfelelő technikát kínálunk, ezáltal fejlesztjük képalakító képességüket. A gyermek ábrázolásában saját elképzelése alapján fokozatosan megjelenik az ember, a környezet, tárgyak, cselekmények ábrázolása. Sokat festünk, barkácsolunk termékekből, megtesszük a kezdeti lépéseket a papírhajtogatásban. Örömmel készülünk egy-egy ünnepre, ajándékot készítünk a szülőknek, felnőtteknek, gyerekeknek egyaránt.

A térben létrehozunk bizonyos plasztikákat, papírból vágással, ragasztással és a természet kincseiből. Festünk különböző anyagokra pl.: karton, textil, kavics stb. A népi kismesterségek előtérbe kerülnek, ezt a gyermekek már alapszinten, önállóan végzik, több napon, több héten keresztül, pl.: szövés, fonás, varrás, gyöngyfüzés, agyagozás, stb.

Csoportosan ellátogatunk a helyi kiállításokra, ahol megnézzük a gyermekek által készített műalkotásokat, beszélgetünk, megcsodáljuk a műveket. Az egyes gyermeki alkotásokat közösségi rendezvényeken (pld.: családi napokon, ünnepek, jeles napok, évzárók, anyák napja alkalmából, városi szintű kiállításokon, rajzversenyeken) bemutatjuk, bátorítjuk a tehetségígéretes gyermekek.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ Örömmel, saját kezdeményezésére ábrázol
- ✓ Képalakításában kifejezi gondolatait, élményeit
- ✓ Elképzelés után meseszereplőket stb. hangulatot is kifejezve, jellegzetes színekkel, formákkal, mozgással ábrázol
- ✓ Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani
- ✓ Önállóan és csoportosan is készít játékot, kelléket, ajándékot
- ✓ Téralkításban, építésben másokkal együttműködik

- ✓ Ábrázolása változatos színhasználatot és tagoltságot mutat
- ✓ Emlékezet utáni témákban a részleteket is ábrázolja
- ✓ Díszítő, tervező feladatot változatos színekkel, rajzolással, festéssel, papírmunkával, agyagba karcollással... stb. megold

7.3 Mozgás

„Az élet: mozgás,
Az élet: fejlődés.
A fejlődés: mozgás
A mozgás: FEJLŐDÉS,,

A mozgás fogantatásunktól kezdve végigkíséri életünket. A gyermek testi és pszichés fejlődésének meghatározó eleme, létfontosságú, mert általa fejlődik személyisége, fizikuma, teste, lelke.

Célunk:

Az óvodás gyermek koordinációs, kondicionális és pszichomotoros képességeinek fejlesztése, személyiségfejlődésének elősegítése, mozgásos játékok és feladatok szervezése által. A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése, érzelmi biztonság megteremtése.

Feladataink:

- A hét minden napján a szabad mozgás lehetőségének, hely, idő, eszköz biztosítása, az egyéni szükségletek figyelembe vételével
- A gyermek egészségfejlesztése, az egészség megőrzése intenzív mozgás által, minél több szabad levegőn tartózkodással
- A helyes mozgáskoordináció és a finommotoros készségek, helyes testtartás kialakítása
- Komplex testmozgások segítségével a részkapességek fejlődésének elősegítése (rugalmasság, egyensúlyérzék, érzékelés, észlelés, ritmus érzék, téri tájékozódás, kognitív képességek, testtudat, testérzet, elősegítve az „Én” tudat optimális fejlődését)
- Az egészséges életmód kialakítása, állóképesség, testi erőnlét, teherbíró képességek fejlődésének elősegítése
- A társas, szociális képességek, elsődlegesen, a pozitív énkép, önkontroll, érzelmi harmónia, szabálykövető társas viselkedés, együttműködési képesség kialakítása, a "én csinálom", "én meg tudom csinálni" élmény biztosításával. Ezáltal a gyermeki önbizalom, biztonságérzet, kompetenciaszint növelése
- A mozgásos tevékenységekkel összefüggő gondozási feladatokban az önállóság kialakulásának elősegítése
- Közös mozgásos játékkal az egymásra figyelés, közösségi érzés fejlesztése, versenyjátékkal szabálytudat, kitartás, egészséges versenyszellem kialakítása, fejlesztése, sikerélmény nyújtása, örömszerzés
- Szem-kéz-láb koordináció, téri tájékozódó képesség, testséma érzékelés, elemi nagymozgások, egyensúlyérzék fejlesztése, a helyes hasi légzés gyakoroltatása játékos feladatokon keresztül

A mozgásfejlesztés tartalma:

Lehetőséget biztosítunk a mindennapi szabad mozgásra, csoportszobában, szabadlevegőn egyaránt.

Az irányított, szervezett mozgásfejlesztést **heti 1-2 alkalommal** biztosítjuk a gyermekek számára, életkori sajátosságaik, egyéni képességeik, teherbírásuk, terhelhetőségüknek megfelelően.

Minden nap lehetőséget nyújtunk a gyermekek számára a spontán, szabad játékhoz, melyet kiegészítenek az irányított mozgásos tevékenységek is.

Óvodánkban a komplex testmozgások gerincét elsődlegesen az **elemi nagymozgások** - csúszás, kúszás, forgás, mászás, járás, futás - és ezek kombinációi adják, kiegészítve a testtudat, testérzet, rugalmasság,

egyensúly érzék, finommotoros koordináció s egyéb érzékelési, észlelési területek mozgásos fejlesztésével.

Tornatermi mozgásfejlesztő eszközök, labdák változatos felhasználásával segítjük elő a természetes nagymozgások fejlődését. Kooperatív mozgásos játékokat alkalmazunk, amelyek segítik a pszichomotoros képességek fejlődését.

Spontán mozgásos játékok, ill. irányított mozgásfejlesztés szervezése a szabadlevegőn - óvoda udvara, sportpálya, játszótér.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz
- ✓ Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás
- ✓ Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes
- ✓ Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- ✓ Korának megfelelő szinten éretté válik a testséma kialakulása, téri tájékozottsága, a térbeli mozgásfejlettsége

7.4 Külső világ tevékeny megismerése

Célunk:

A környezeti kultúra (egészséges életmód, biztonságos életvitel szokásainak) alakítása, környezettudatos magatartásra (gondolkodás- és viselkedésmódra) nevelés, a természet- és környezetvédelem alapozása (környezeti adottságaink, értékeink megismerése, megszerettetése, védelme, okos és mértéktartó felhasználása), fenntartható fejlődésre való törekvés.

Feladatunk:

- Az élő, élettelen és épített környezet értékeinek megismertetése a gyermekekkel
- A természetben zajló tapasztalatszerzések során, az ok-okozati összefüggések megláttatása
- A fenntarthatósági pedagógia elveinek előtérbe helyezése, alkalmazása
- A környezettel való harmonikus kapcsolat kialakulásához szükséges szokások, viselkedési formák megalapozása
- Megfelelő időt, helyet, eszközöket biztosítása a spontán és szervezett tapasztalatszerzésre
- Gondolkodásra, ok-okozati összefüggések meglátására ösztönző helyzetek teremtése
- A gyermekek önálló vélemény alkotásának elősegítése, döntési képességeik fejlesztése, egyéni feladatmegoldásának támogatása, egyéni fejlődés ütem figyelembevételével képességek fejlesztése
- A helyi sajátosságainkat figyelembe véve, minél több mozgásos érzékszervi tapasztalatok gyűjtése az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről
- Szerepek, magatartási módok megtanítása, viselkedési stratégiák kialakítása és gyakoroltatása, a kommunikációs és kooperációs képesség fejlesztése.
- Környezettudatos szemlélet kialakítása
- Érdeklődés felkeltése a természetes és mesterséges környezet iránt, a természetvédelmi szemlélet kialakításának megalapozása
- A gyalogos közlekedés során a helyes közlekedési szabályok gyakoroltatása, elsajátíttatása

Élményközpontú oktatással alakítjuk a gyermekek pozitív érzelmi viszonyát környezetükhöz. A környezet megszerettetését fontos, alapvető feladatnak tartjuk, ezzel alapozzuk meg ugyanis a környezettel való harmonikus kapcsolatukat, a környezeti problémák iránti érzékenységüket, a természet- és környezetvédelem iránti igényüket.

Képességek és készségek (értékek felismerése, véleményalkotás, döntés-, és cselekvőképesség, kommunikáció, együttműködés) tudatos **fejlesztésével**, valamint szokások, viselkedési formák alapozásával törekszünk a helyes értékrendszer, a természet- és környezetbarát magatartás alapjainak megteremtésére, ezzel alakítjuk a fenntartható fejlődésre való törekvés igényét.

A környezet megismerésére nevelés tartalma:

Lehetőséget teremtünk a gyermekeket körülvevő **természeti-emberi-tárgyi környezetük**, a valóság tevékeny, sokoldalú, közvetlen megismerésére. A szűkebb, közvetlen környezettől indulva (óvoda épülete, udvara, városban tett séták, városunk külterületére tett kirándulások) fokozatosan fedeztetjük fel tágabb környezetüket (kirándulások hazánk más tájaira, létesítményeibe, ismerkedés Földünkkel, beszélgetések a globális környezeti problémákról). Különös hangsúlyt fektetünk szülővárosunk, **szülőföldünk megismertetésére**, a közösséghez való tartozás élményeire, ráirányítjuk figyelmüket a családi és a tárgyi kultúra értékeinek szeretetére, védelmére.

A spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzést a gyermekek aktivitására és érdeklődésére építjük. Közben elősegítjük, hogy a környezetükben való biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükséges tapasztalatok birtokába jussanak. A gyermekekkel megismertetjük a környezetünket alkotó élő és élettelen tényezőket, azok összefüggéseit (ezzel alapozzuk ökológiai szemléletüket), az emberi egyedfejlődést, az épített környezetet (építészet, település-rendezés, közlekedés, kultúra), a társadalmi felépítést és működést (család, helyi hagyományok, néphagyományok, történelmi, gazdasági és jogi alapok – életkori szinten).

Alkalmi és folyamatos tevékeny tapasztalatszerzéseket, megfigyeléseket, komplex érzékszervi ismeretgyűjtéseket, munka jellegű tevékenységeket, szimulációs játékokat szervezünk az alábbi **témakörökről**:

- Évszakok, természet változásai, időjárás, öltözködés
- Hét napjai, napszakok, színek
- Növények, állatok, ezekhez kapcsolódó emberi tevékenységek
- Test, testrészek, érzékszervek
- Család, otthon, családtagok és más emberek foglalkozásai
- Közlekedés, közlekedési szabályok. Lakóhelyünk, környezetünk nevezetességei, intézményei, természeti és kulturális értékek
- Környezetvédelem:
  - növény-és állatfajok védelme
  - víz-, a talaj-, a levegővédelem fontossága
  - szelektív hulladékgyűjtés, hulladékfeldolgozás

A matematikai nevelés tartalma:

Matematikai tartalmú tapasztalatokat és ismereteket nyújtunk környezetük mennyiségi, alaki, nagyságbeli és térbeli viszonyairól, arra törekszünk, hogy ezeket alkalmazzák tevékenységeik során.

Témakörök:

- A tárgyak, személyek összehasonlítása tulajdonság szerint
- Halmazalkotás, ítéletek, nyitott mondatok, relációk, mérhető tulajdonságok, rendezés, sorozatok
- Számfogalom előkészítése: összemérés (mennyiségek, halmazok), természetes szám képzeteinek kialakítása (töszám, sorszám).
- Műveletek: bontás, hozzátevés, elvevés, ugyanannyivá tétel
- Tapasztalatok a geometria köréből, építés
- Alkotások szabadon és másolással, tevékenység tükörrel, tájékozódás térben és síkban

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ A természetes környezethez való viszonyulását pozitív attitűd jellemzi

- ✓ Szereti és védi a természetet, növényeket, állatokat
- ✓ Rendelkezik a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez és megóvásához szükséges magatartási formákkal és szokásokkal
- ✓ Képes a természeti változások ok-okozati összefüggéseinek felismerésére, annak verbális megfogalmazására
- ✓ Ismeri az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat
- ✓ Képes a cselekvések időbeli sorba rendezésére
- ✓ Tudja saját és családtagjai nevét, munkahelyét, lakcímét
- ✓ Képes gyűjtőfogalmak meghatározására

- ✓ Képes arra, hogy az óvodapedagógus kérdéseit megértse, utasításait kövesse
- ✓ Matematikai jellegű problémákról gondolatait szabadon elmondja, egymás állításainak igazságát megítéli, esetenként javítja tévedését
- ✓ Képes tulajdonságok szerinti válogatások folytatására, sorba rendezésére
- ✓ Érti és helyesen használja az összehasonlítást kifejező szavakat
- ✓ Össze tud mérni két halmazt párosítással az elemek színétől, méretétől elrendezésétől elvonatkoztatva is
- ✓ Elő tud állítani különféle elemekből bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet
- ✓ Tárgyakat meg tud számlálni 10-20-as számkörben
- ✓ A térben és síkban jól tud tájékozódni, kialakul oldalisága
- ✓ Képes különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, felismerni
- ✓ Képes az időbeli relációk felismerésére
- ✓ A tevékenységeknél érvényesíti problémamegoldó képességét

7.5 Munka jellegű tevékenység

A munka jellegű tevékenység a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutat.

Célunk:

Személyiségfejlesztés, önállóság és öntevékenység lehetőségének biztosítása által.

A munkavégzéshez szükséges pozitív hozzáállás, célszerű munkafogások, készségek, képességek, tulajdonságok (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) alakítása.

Cselekvő tapasztalással a gyermeki személyiség fejlesztése, saját és mások munkájának megbecsülésére és elismerésére nevelés.

Feladataink:

- Nyugodt, biztonságos légkör megteremtése
- Méretben és minőségben olyan eszközök biztosítása, amelyek megfelelnek az óvodás gyermek igényeinek
- Folyamatos megerősítéssel a munkához való pozitív viszony kialakítása
- A munka felelősségteljes funkciójának éreztetése, eredményének elismerése, a gyermekkel való szoros együttműködés, tudatos szervezői munka során folyamatos, konkrét, reális értékelés
- Akarati tulajdonságok: önállóság, kitartás, önzetlenség, felelősségtudat fejlesztése
- Elegendő idő, alkalom biztosítása a munkatevékenység begyakorlásához, munkához szükséges készségek, jártasságok elsajátításához
- A külső világ tevékeny megismerése által felkínált tevékenységek, kísérletek során alkalmazott eszközök (szőlőprés, daráló, szűrők, reszelők, kerti és konyhai eszközök stb.) balesetmentes használatának megismertetése, felnőtt segítségével, felügyeletével történő használata

- A gyermek egyéni fejlettségi szintjének megfelelő munkatevékenység biztosítása, mely nem jelent terhet a gyermek számára
- A rend és a rendezett körülmények megtartása iránti igény kialakítása a gyermekekben
- A gyermek tudatos nevelése arra, hogy változó körülmények között is képes legyen alkalmazni az ismert munkafogásokat
- A gyermek megismertetése saját személyével kapcsolatos teendőkkel (testápolás, öltözködés, önkiszolgálás) a társakért önként végzett tevékenységekkel (naposi munka)
- A naposi munka (5-6-7 éves korban) figyelemmel kísérése, a naposi munka feladatainak megismertetése, elsajátíttatása
- A fürdőszobában végezhető feladatok megismertetése – nagycsoportban)
- A gyermek megbízása alkalmasszerű munkákkal fejlettségének, képességének megfelelően: eszközök előkészítése, elrakása, teremrendezés

Tartalma:

A munkatevékenység a kötelességteljesítés alakításának fontos eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája, a felkínált lehetőségek közül önállóan választható tevékenység. Természetes dologgá válik, hogy mindenki dolgozik a csoportban, amikor szükséges és mindenki a kedvének egyéniségének, képességeinek megfelelő munkát végezhet.

Az óvodában végezhető, különböző munka és munkajellegű játékos tevékenységek köre:

- az önkiszolgálás, (szorosan összekapcsolódik az egészséges életmódra nevelés gondozási feladataival)
- közösségért végzett munka (naposi munka; segítség a felnőtteknek, a csoporttársaknak, állandó és alkalmi feladatok teljesítése: teremrendezés, csoportszoba eszközeinek, játékainak elrakása; játékjavítás, tisztítás, üzenetek átadása; környezet-, növény-, és állatgondozás: udvarseprés, kertgondozás, ültetés, locsolás, madáretetés)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ Szívesen vállal egyéni és közösségért végzett munkát
- ✓ Ismeri az óvodában megszokott munkához használt eszközök használatát, betartja a használati szabályokat
- ✓ Kialakulnak a munkához szükséges készségek képességek, akarati tulajdonságok

7.6 Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célunk:

A gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre, meglévő ismereteire alapozva, változatos tevékenységek által, tapasztalat-, ismeretszerzési lehetőségek megteremtésével, kreatív gyermekek nevelése, teljes személyiségük formálása.

A gyermek cselekvő aktivitásának, közvetlen érzékszerveit foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, gyermeki kompetenciák fejlesztése támogató környezet megteremtésével, az előző tapasztalatok figyelembevételével.

A nevelési folyamatot úgy építjük fel (módszerek, eszközök, szervezési módok, munkaformák megválasztása), hogy minél inkább segítse az önálló tapasztalatszerzést, a gondolkodás fejlődését, a megszerzett ismeretek és tudás különböző helyzetekben való alkalmazását.

Az önálló gondolkodást, kreativitást, alkotó tevékenységeket kiemelten kezeljük, fejlesztjük, és értékeljük a tudatosság, fokozatosság és változatosság érvényesítésével. A fejlesztés megvalósulása nyomon követhető a mindennapi tevékenységeinkben és dokumentumainkban.

A tevékenységekben megvalósuló tanulási folyamatban a komplexitás lehetőségeit biztosítjuk a gyermekek számára. Munkánk során felhasználjuk a modern információfeldolgozási stratégiákat és eszközöket

Feladataink:

- Érzelem-gazdag, biztonságot nyújtó, nyugodt, kiegyensúlyozott környezet, megfelelő eszköz biztosítása gyermek szabad játékához, más tevékenységéhez, egyes műveltségterületek közvetítéséhez
- A gyermek motiválása, érdeklődésének, kíváncsiságának felkeltése, aktivitásának fenntartása
- Spontán játékos tapasztalatszerzés, egymástól tanulás, utánpótlás, pozitív mintakövetés lehetőségeinek biztosítása
- A gyermek aktuális fizikai, szellemi és érzelmi állapotának figyelembevételével az elmélyült tevékenység feltételeinek, a sokoldalú tapasztalatszerzés, cselekedtetés, önálló felfedezések lehetőségeinek biztosítása
- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése önmagához, fejlődési üteméhez mérten
- Projektek, téma-hetek alkalmazása, komplex ismeretek nyújtása, párhuzamosan végezhető tevékenységek biztosítása
- A csoporthoz, gyermek fejlettségéhez, a tanulás tartalmához igazított tevékenység, megfelelő szervezeti forma, módszer, eszköz megválasztása
- A csoporthoz, a gyermek képességeihez, egyéni adottságaihoz, fejlődési üteméhez, fizikai és érzelmi állapotához igazított ismeretnyújtás, differenciálás
- A gyermeki teljesítmények értékelésénél a hibák, hiányosságok megfogalmazása során tárgyyszerű, segítő, támogató, bátorító magatartás tanúsítása, egyéni teljesítményhez mért, személyre szabott pozitív értékelés megvalósítása
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása, tehetséges gyermekek támogatása, egyéni fejlesztése
- A sajátos nevelési igényű, tanulási, magatartási problémával küzdő, hátrányos helyzetű gyermekek figyelemmel kísérése, szükség szakember bevonása a fejlesztésbe
- A gyermek megismerési vágyára, az önálló tapasztalatszerzési törekvéseire építve az IKT eszközöket használata

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánpótlásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás

Óvodánkban nevelő-oktató munkánk során a kötetlen- és kötött foglalkoztatási formákat egyaránt alkalmazzuk. Tevékenykedtetés során az egyéni, páros, mikrocsoportos, csoportos szervezeti formák alkalmazására nyílik lehetőség. A szervezeti formát a tevékenység tartalmától, a résztvevő gyermekek számától, összetételétől, fejlettségétől függően az óvónő választja meg, differenciáltan alkalmazza.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- ✓ Egyszerű feladatokat megérti
- ✓ Ha a helyzet megkívánja, kivárja, amíg rákerül a sor
- ✓ Érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt
- ✓ Feladat végrehajtásában kitartó
- ✓ Szándékos figyelme életkorának megfelelő

- ✓ Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidezésére
- ✓ Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő
- ✓ Mozgása összerendezett, harmonikus
- ✓ Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan képes irányítani
- ✓ Tevékenységeinek eredményét reálisan értékeli
- ✓ Óvodáskor végére óvodásból iskolássá szocializálódik

7.7 Az óvoda ünnepei

Célunk:

Jeles ünnepeink szokásainak, hagyományainak megismertetésével, a közösen átélt élményekkel olyan személyiségjegyek alakítása, melyek segítségével a gyermek képes felfedezni és megszeretni környezetének kultúráját.

Óvodánkban hagyományai vannak azoknak a rendezvényeknek, amelyeket a gyermekek, a szülők és a társadalom igényel és számon tart. Az ünnepélyek, megemlékezések a gyermekek nemzeti identitás-tudatának fejlesztését, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet

mélyítését, az egymás iránti tisztelet, a türelem alakítását, a közös cselekvés örömét, a közösség formálását szolgálják.

Feladataink:

- Az ünnepek hagyományainak, sajátos értékeinek megőrzése
- Esztétikai ízlés formálása a sokszínű, gazdag tevékenységek, az ünnep külső jegyei, valamint a gondosan összeválogatott művészeti anyagok által
- A közösséghez való tartozás érzésének erősítése az együtt átélt élmények segítségével
- Megfelelő miliő megteremtése, új díszítő technikák megismertetése
- Megfelelő feltételek biztosítása
- Közös élményekre épülő szociális érzelmek fejlesztése

Az ünnepek előkészületei:

- Az ünnepi tabló felhelyezése, a gyűjtőmunka megkezdése, a csoportszobák és folyosók folyamatos díszítése (csoportrendezés, asztali díszek készítése)
- Az érzelmi ráhangolódás biztosítása az aktuális mesékkel, mondókákkal, versekkel, a közösen elkészített ajándékokkal
- Az ünnepi műsor összeállítása, a zenei, irodalmi anyag kiválasztása, egész napra élménydús program tervezése
- A nap különlegességét, a hétköznaptól eltérő különbségét hangsúlyozza a hagyományainknak megfelelően kialakított ünneplőruha viselése (amely eltér a hétköznapitól)
- A szülők bevonása az ünnepi előkészületekbe (eszközkészítés, dekorálás, gyűjtőmunka)

A megvalósítás módja:

A gyermekek sokoldalú fejlesztését segíti „jeles napjaink” hagyományrendszere. Csoportonkénti szervezéssel megünnepeljük a gyermekek születésnapját, névnapját.

Ünnepeink egy része nyitott a szülők számára. A közös ráhangolódás, az együtt végzett előkészületek tevékenységei és az ünnepek eseményei szorosabbá fűzik a gyermekek kapcsolatát a szüleikkel, társaikkal, nevelőikkel.

Óvodánkban óvodapedagógusokból álló mesejátékos csoport működik. Az általuk előadott mesejátékok, zenés-verses ünnepi műsorok még színesebbé, hangulatosabbá, meghittebbé varázsolják ünnepeinket.

A hagyományok ápolásával kapcsolatos feladatokat, időpontokat, felelősöket az óvodai nevelőtestület az óvodai éves munkatervben határozza meg.

Ünnepeink, megemlékezéseink, jeles napjaink:

Egész évben megtartott ünnepeink, megemlékezéseink, jeles napjaink:

Időszak	Hagyományos ünnepeink, jeles napjaink	Ajánlott ünnepek, jeles napok	Tevékenységek, feladatok
Egész évben folyamatosan	Gyermekek név és születésnapja		Köszöntés énekkel, verssel, apró ajándékkal személyre szólóan, csoportonként készülünk külön.
ŐSZ		Szüret	Szőlő, almaszüret Őszi termések és termények gyűjtése, felhasználása
		Állatok napja	Játékszervezés az udvaron. Állatok védelme, állatok szeretetére nevelés. A gondoskodás fontossága, Gyűjtés az állatmenhely számára
		Márton nap	Népi technikák megismertetése, népi hangszeres zene hallgatása, közös családi mulatság
TÉL	Advent		Gyertyagyújtás, adventi naptár, koszorúkészítés
	Mikulás		Ajándékkészítés, közös Mikulásvárás, versek, dalok tanulása
		Luca nap	Lucázás, búzaültetés
	Karácsony		Ajándékkészítés, gyertyagyújtás, mézeskalácssütés, betlehemezés, pástorjátékok, ismerkedés a karácsonyi népszokásokkal
	Farsang		Tréfás dalok, versek tanulása, maszk- álarc, jelmezkészítés, gyermekek táncos mulatsága, felvonulása, mesejáték, táncház
TAVASZ	Nemzeti ünnep		Közös ünnep, ismerkedés nemzeti és városi jelképeinkkel, kokárdakészítés, huszárnóták éneklése, kultúraátadás
		Húsvét	Tojásfestés, tojásállatka-készítés, locsolóvers tanulása, ajándékkészítés, családi játszónap
		Víz világnapja	Kísérletezés a vízzel, kirándulás a közeli tavakhoz (Kistó, Péteri-tó)
		Föld napja	„Egy gyermek egy virág” felvirágozzuk óvodánk környezetét. Kirándulás szervezése
	Anyák napja		Versék, dalok tanulása, ajándékkészítés, édesanyák, nagymamák köszöntése
		Madarak, Fák napja	Játékszervezés az udvaron, a fák jelentősége életünkben, faültetés, ill. növényültetés
	Gyermeknap		Játékos vetélkedők az udvaron, arcfestés. ajándékkészítés
	Évzáró- búcsúzó		Nagycsoportosok búcsúztatója, ajándékkészítés, vendéglátás

Az éves munkatervben határozzuk meg, hogy mely ünnepek, jeles napok kapnak kiemelt figyelmet az adott évben (minden csoport számára kötelező jellegű), illetve melyek lesznek a szülők számára is nyitottak.

Ezen kívül az óvodapedagógusok saját csoportjukban szervezhetnek hagyományokhoz, jeles napok kapcsolódó egyéb, szabadon választott tevékenységeket is.

8. SZERVEZETI ÉS IDŐKERETEK

8.1 Csoportszervezés

A csoportszervezés szempontjait a gyermekek életkora, fejlettségi szintje, valamint az óvoda Alapító Okiratában meghatározott maximális gyermeklétszám figyelembe vételével határozzuk meg, amely nevelési évenként változhat. Közösen kialakított értékrendünk alapján lehetőség szerint közel azonos életkorú csoportokat szervezünk.

A csoportlétszámok kialakításánál figyelembe vesszük a különleges bánásmódot igénylő: hátrányos helyzetű gyermekek, sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek arányos elosztását, a nemek egészséges arányát.

8.2 Napirend és hetirend az óvodai élet megszervezésében

Célja:

Segítse a csoport életének megszervezését.

A gyermek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, **növekvő időtartamú (5-35 perces) foglalkozások**, tevékenységek keretében valósulnak meg.

8.2.1 Napirend:

A napirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet a folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos számunkra a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva **a játék kitüntetett szerepét**. A napirendet és hetirendet a csoportban dolgozó óvodapedagógusok alakítják ki.

Az óvodai élet szervezésében a **gondozásnak is kiemelt szerepe** van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal, a dajkával, pedagógiai asszisztenssel.

A dajkai (pedagógiai asszisztensi) munka szerepváltása csak az óvodapedagógusi munka szerepváltásának kontextusában értelmezhető. Munkájukat a gyerekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik, egyértelműen elkülönítjük mely esetben kompetens, mely esetekben segítő a szerepkörük.

A dajka/ pedagógiai asszisztens kompetens szerepkört tölt be:

- az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése során
- a gyermekekről kapott információk felettesei felé való továbbításában
- az óvoda vagyoni- és állapotvédelmében
- a névre szóló, hitelesített munkaköri leírásában rögzített feladatok önálló, szakszerű teljesítésében
- saját szak- és önképzésében
- megszerzett szakmai ismeret- és tudásanyagának a gyakorlati munkájába való beépítésében
- munkakapcsolatainak kiépítésében, ápolásában
- saját élményű tapasztalatainak átadásában
- saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítésében
- lelki egészségének védelmében

A dajka, pedagógiai asszisztens segítő szerepkört tölt be

- az óvoda alap- és kiegészítő feladatainak teljesítésében
- az óvoda nevelő-személyiségfejlesztő funkciójának betöltése során
- az óvoda minőségi szolgáltatást nyújtó feladatainak ellátása kapcsán

- az óvoda által kitűzött minőségcélok elérésében
- a gyerekek hátránykompenzálásának folyamatában
- a gyerekek tehetséggondozásában
- a gyerekek egyéni bánásmódot igénylő feladatellátása során

A rugalmas napirendünk:

- Figyelembe veszi a gyermekek biológiai szükségleteit, tempóját, fejlettségét
- Szolgálja a derűs, nyugodt óvodai légkört
- Lehetővé teszi, hogy a gyermekek mindenkori fizikai, lelki és szellemi szükségletüket kielégítsék
- Stabil pontjaival érzelmi biztonságot nyújt
- Ritmusával nyugalmat teremt, sorrendiségével segíti a gyermekekben az értelmes rend kialakulását, a bioritmus stabilizálódását
- A napirend rugalmassága biztosítja az aktualitásokhoz való igazodást (pl.: időjárás, ünnepek)
- A napirend segít kialakítani a gyermekek életkorának megfelelő időérzéklet

Feladataink a napirend kialakítása során:

- Az óvoda épületének, udvarának adottságainak figyelembevétele a napirend összeállításánál
- Minden csoportban a csoport óvodapedagógusai összeállítják a csoportjukra vonatkozó napirendet, ügyelve a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét
- Az állandó óvodapedagógusi felügyeletet biztosítása az óvoda teljes nyitvatartási idejében, dajkai segítség igénybevételével.
- A dajkák, pedagógiai asszisztensek segítő jelenlétének igénylése, mely során lehetőség szerint minél több időt töltenek a csoportban, segítve a gondozási és egyéb feladatok ellátásában

Javaslat a csoport napirendjének elkészítéséhez:

Időkeretek	Tevékenységek
6.00-12.15	<ul style="list-style-type: none"> - A gyermek érkezése, fogadása, szabad játék, - Az óvodapedagógus által szervezett komplex tevékenységek - Játékos tanulás csoportos, mikro-csoportos és egyéni foglalkozási formák alkalmazásával - Mozgás, testnevelés foglalkozás - Tízórai, gondozási teendők ellátása - Hagyományok ápolása, névnapok, születésnapok megünneplése - Élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések - Szabad, mozgásos játék az udvaron
12.15-13.30	<ul style="list-style-type: none"> - Testápolás - Naposi munka - Ebéd - Előkészületek a csendes pihenőhöz - Pihenés - alvás előtti mese, altatódal
13.30-18.00	<ul style="list-style-type: none"> - Pihenés - A csoportszoba rendjének helyreállítása - Uzsonnázás, gondozási teendők ellátása - Játékos egyéni képességfejlesztés - Szabad játék csoportban vagy szabadban - Folyamatos távozás - Találkozás a szülőkkel, szükség esetén rövid információcsere a gyermek fejlődéséről, magatartásával kapcsolatosan

8.2.2 Hetirend

A tevékenységek hetirendje segíti az óvodapedagógus tervező, szervező munkáját, az óvodai csoportok zökkenőmentes működését.

A nevelési évben a hetirend két részre osztott:

- szeptember 1-től május 31-ig és
- június 1-től augusztus 31-ig.

Az óvodai csoportok heti rendje követi a napirendek rugalmasságát, folyamatosságát.

A hetirend - különösen a nevelési év elején - teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén. Különösen a beszoktatás idején figyelünk arra, hogy minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze. Később, az iskolára való felkészítés feladatai, a hetirend és a napirend pontosabb betartását helyezik előtérbe.

A hetirend összeállításánál figyelünk arra, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására, közös megvitatására. A rugalmasság a helyzetekhez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

A hetirend elsősorban az óvodapedagógust segíti abban, hogy nevelőmunkáját a folyamatosság, a rendszeresség, a tudatosság és a fokozatosság elve szerint végezhesse.

- a tartalmi egység elvei alapján, komplex módon jelenítjük meg a tevékenységi formákat
- naponta lehetőséget teremtünk az óvodapedagógus által szervezett komplex tevékenységekre (éneklésre, vizuális tevékenységekre, verselésre, mesélésre a választhatóság elve szerint) 5-35 perces időtartamban
- a gyermekeknek naponta biztosítjuk a szervezett játékos mozgást az életkori és egyéni sajátosságokhoz igazítva
- heti egy-két alkalommal minden csoportban irányított mozgást/testnevelés foglalkozást szervezünk
- a gyermekeknek lehetőséget adunk arra, hogy a megkezdett témát, tevékenységet kedvük szerint folytathassák a nap, a hét folyamán.

Óvodapedagógus által szervezett és tervezett tevékenységi formák hetirendünkben:

- Külső világ tevékenység megismerése (matematika)
- Verselés, mesélés,
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, mintázás, kézimunka,
- Mozgás, testnevelés
- Egyéb tevékenységek és programok

A hetirend kialakítása az óvodapedagógus feladata, de az óvodán belül a csoportok hetirendjét bizonyos szinten összehangoljuk. (tornaterem használata, környezeti sétákhoz személyi feltételek biztosítás, közös helyiségek használata)

Számtalan variációval az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével nemcsak a komplex tevékenységek helyei, de az időkeretek is megváltoztathatók.

9. DOKUMENTÁCIÓ

Tudatos pedagógiai munkánk alapját a dokumentáció adja, amely biztosítja óvodánk pedagógiai programjában meghatározott cél-, és feladatrendszerének megvalósulását, óvodapedagógusaink választási szabadságát a módszerek és az eszközök alkalmazásában.

A pedagógiai programunkhoz a 20/2012.(XII.31.) EMMI rendeletben meghatározottak alapján a következő szakmai dokumentumokat használjuk:

	Dokumentum megnevezése	Tartalma	Tervezési időkerete	Készíti
1.	Éves Munkaterv	Ez a dokumentum hidat képez a program és a gyermekcsoportok elkészített terve között	1 év	óvodavezető
2.	Felvételi és mulasztási napló	Az óvodába felvett gyermekek nyilvántartása és mulasztásának vezetését szolgálja	folyamatos	óvodapedagógusok
3.	Óvodai csoportnapló	Óvodánk pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének, értékelésének dokumentálását szolgálja	folyamatos	óvodapedagógusok
4.	Gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció (Fejlődési napló)	A gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését a gyermek anamnézisének, az óvodapedagógusok megfigyeléseit, a gyermekek képességszintjeit és a fejlesztési elképzeléseket tartalmazza	folyamatos	óvodapedagógusok

9.1 Óvodai csoportnapló

Tartalmazza többek között:

- a csoportra vonatkozó szokás- szabályrendszert, nevelés tervet (pld.: egészséges életmódra nevelés, érzelmi-, erkölcsi és közösségi nevelés, anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés, stb.), és az értékeléseket
- heti-, és napirendet
- témaheteknek (projekteknak) megfelelő tevékenységi terveket - a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében megvalósuló tevékenységi formák tartalmi elemeit, melyet egy, illetve több hétre is lehet tervezni
- a tevékenységekhez, jeles napokhoz, évszakokhoz tartozó eseményeket, szervezési munkákat
- különleges bánásmódot igénylő gyermek adatait, feladatokat,
- családdal való kapcsolattartást
- a csoportban végzett látogatások bejegyzéseit
- csoport életével összefüggő megfigyeléseket, feljegyzéseket

Óvodapedagógus feladatai:

- Pedagógiai programnak megfelelően hosszú-, és rövid távú tervek készítése (nevelési terv, éves terv, tematikus terv/ tématerv), melyek egymásra épülnek és a pedagógiai munkát szolgálják
- A tanulási tevékenységek tartalmának évenkénti bővítése a csoportjának ismeretében
- A tervezett célok megvalósulását segítő módszerek, eszközök, szervezési formák tervezése
- Módszerek megválasztásában rugalmasság, alkalmazkodás a tevékenységekhez, a gyermekek aktuális érzelmi, pszichés állapotához

- Tervezés során a feladatok egymásra épüljenek, /könnyebbtől a nehezebb felé haladva /, változatos formában jelenjenek meg
- Fejlesztési eredmények nyomon követése, a pedagógiai tervek értékelése – reflexió készítése, mely tartalmazza az eredményességet, ill. eredménytelenség okát, további teendőket, korrekciókat.
- Tervezőmunka során a digitális eszközöket használata

9.2 A gyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentációja

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük, írásban is rögzítjük. Félévenkénti feljegyzéseink tartalmazzák a gyermek **értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének** eredményét, a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.

A megfigyelési szempontok alapja a gyermek cselekvése, játéka, összeállításánál arra törekszünk, hogy azokat elsősorban a gyermek játéktevékenységei során, természetes élethelyzeteiben tudjuk megfigyelni a nap bármely szakaszában.

A gyermek fejlődéséről folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket. A tájékoztatást a szülő aláírásával igazolja.

Célunk:

A gyermek személyiségének, adott állapotának alapos ismerete, hogy egyéni fejlődésében saját képességei szerint és saját tempójában haladva, minél magasabb szintre jusson el.

Megismerjük az óvodás gyermek érési sajátosságait, fejlődési ütemét. Egyéni képességeik megismerése alapján alkalmazzuk az egyéni bánásmód, differenciálás lehetőségét, mint fejlesztési módszert. Figyelembe vesszük a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítjuk a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit. Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal telt légkört alakítunk ki.

Tisztában vagyunk az óvodai értékelési, mérőmódszertani szabályokkal, összefüggésekkel.

Értékelésünk alapja elsősorban a játék, illetve más tevékenységek célirányos megfigyelése. Az értékelési eszközök korszerű megválasztásával, illetve önálló eszközök kidolgozásával veszünk részt az értékelési folyamatban.

Az eredményekre építve a gyermek egyéni fejlődésének tempójához igazítva, a gyermek személyiségéről szerzett mindennemű információ, a szülőktől kapott jelzések figyelembe vételével készítjük el a fejlesztési terveket (PDCA-ciklus megvalósítása)

Értékelés:

Az óvodavezető irányításával a nevelőtestület meghatározza az értékelés egységes követelményrendszerét. A gyermek személyiségét fejlődésében szemléljük, önmagához viszonyítva értékeljük.

A reális és szakmailag megalapozott értékelés a problémák időben történő felismerését, és az azok megoldására való törekvést, esetlegesen szakember bevonását szolgálja.

A szülők folyamatos, egyéni tájékoztatást kapnak a gyermekek fejlettségi szintjéről, előmeneteléről.

Feladatunk:

- Értékelés során objektivitására, érthetőségére és következetességére törekvés. Az értékelt területekről és az időszakos eredményekről a szülők rendszeres tájékoztatása
- Egyéni, életkori sajátosságok figyelembe vétele az értékeléskor, mely a gyermekcsoport összetételének ismeretében a tevékenységekben elvárható fejlettségi szint és az óvodáskor végére elérendő jellemzők szem előtt tartásával, pozitívumokra támaszkodva, differenciáltan történik
- Értékelés legyen a gyermek felé pozitívásra épülő, folyamatos, differenciált, fejlesztő, a gyermek egyéni fejlődését önmagához viszonyító
- A gyermeki tevékenységek megfigyeléséből származó eredmények felhasználása az egyéni és csoportos fejlesztés során

- Pedagógiai tevékenységünkben a páros, csoportos munkaformák célszerű alkalmazása, melyek során a gyermek nyomon követheti társai megnyilvánulásait, munkáit. Pozitív példamutatás, kérdések megválaszolása az értékelés, fejlesztés során

Egyéni fejlettségmérő lapok

A konkrét mérés elvégzéséhez **hat mérési terület** kijelölésére került sor, melyeket az intézmény nevelőtestülete határozott meg. Az egyes mérés területeihez **3-9 szempont** tartozik, melyeknek a jellemzőire kíváncsiak vagyunk, a szempontok mellé **0-tól 5-ig** tartó **értékelési skála** tartozik, amely által a megfigyelésre épülő mérés regisztrálható.

Ennek lényege, hogy a megfigyelés során nemcsak magát az eredményt írjuk le, hanem értékítéletet mondunk a megfigyelt jelenségről, az előzetesen elfogadott skálán történő elhelyezés útján.

A gyermek fejlődésének nyomon követése érdekében az óvodába lépést követően **három hónapon** belül történik az első diagnosztikus mérés, illetve tanköteles korban végezzük.

A számok felhasználásával nyomon tudjuk követni a gyermekek önmagukhoz képesti fejlődését a különböző nevelési területeken. A rendelkezésre álló adatok további elemzés céljára, és ok feltárára, a további fejlesztés irányának meghatározásánál használjuk.

Intézményi mérési, értékelési területek, szempontok

Az egyéni fejlődést tartalmazó dokumentumok :

- Adatlap
- A gyermek fejlődési naplója:
Anamnézis, szülői kérdőív
Gyermek megfigyelése: Testi fejlettség, Lelki-szociális fejlettség, Értelmi fejlettség
Gyermeki tevékenység megfigyelése: Játék, Munka jellegű tevékenység, Verselés, mesélés,
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc, Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, Mozgás,
Külső világ tevékeny megismerése
A gyermeki fejlődését szolgáló megállapítások, javaslatok, intézkedések
Szülői tájékoztatásról szóló feljegyzések
- Gyermekmunkák
- A gyermek egészségei állapotát nyomon követő mérések, feljegyzések
- A szakértői bizottság, pedagógiai szakszolgálat által kiadott szakvélemény

A mérési, értékelési eredményeinket felhasználjuk a pedagógiai munkánk tovább fejlesztésében.

9.3 Az óvodába és az iskolába lépés feltételei

9.3.1 Az óvodába lépés feltételei

Intézményünkbe a gyermekek felvételét a mindenkor érvényes jogszabályoknak megfelelően, a tanügy-igazgatási feladatok figyelembe vételével végezzük.

Elsődleges szempontunk, hogy **a gyermek betöltse harmadik életévét**, de fenntartói hozzájárulással óvodánk felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a körzetben hároméves és annál idősebb gyermek felvételi kérelmét teljesítettük.

Az alábbi fejlődési mutatókat javasoljuk a szülők figyelmébe az óvodakezdéssel kapcsolatosan: szobatisztaság, kialakult beszédképesség (legalább beszédértés), önálló mozgásképesség.

9.3.2 Az iskolába lépés feltételei

(A fejlődés jellemzői az óvodáskor végre)

- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, **az óvodásból iskolássá szocializálódnak.**
- A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

a) Testileg egészségesen fejlődő gyermek:

- Hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz
- Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás
- Teste arányosan fejlett, teherbíró
- Mozgása összerendezettebb, harmonikus
- Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes

b) Lelkileg egészségesen fejlődő gyermek:

- Nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre
- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek, alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdésére
- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartama, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van

c) Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolait, érzelmeit mások számára érthető formában
- életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni
- Minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek)
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, esetleg születési adatait
- Felismeri a napszakokat
- Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait
- Ismeri a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét
- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak

d) Óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára

- Kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására
  - Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttekkel és gyermektársakkal
  - Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését
  - Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg
  - Kitartása, munkatempója, önállósága, önfegyelmének alakulása biztosítja a feladatok elvégzését
-
- A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése
  - A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett igyekszünk elérni a fentiekben leírt fejlettségi szintet
  - A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben

10. KAPCSOLATTARTÁS

10.1 Nevelőtestületen belüli kapcsolattartás

Munkánk során az együttműködés és a kölcsönös segítségnyújtás, a kapcsolattartás elengedhetetlen feltétel.

Óvodánk számára fontos a szülőkkel, szakmai intézményekkel, a munkánkat segítő különböző szakemberekkel való együttműködés. A gyermekekkel kölcsönös bizalomra épülő kapcsolatot teremtünk. Kapcsolattartásunk során a gyermekekkel nyílt, őszinte, szakszerű és jól érthető párbeszédre, a szülőkkel, a kollégákkal, valamint az óvodán kívüli partnereinkkel való szoros együttműködésre törekszünk, melyhez felhasználjuk az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat is.

Szükség esetén a konfliktushelyzetek feltárása, megoldása érdekében együttműködünk kollégákkal, szülőkkel, munkánkat segítő partnerekkel, szükség esetén szakmai segítségre is számítunk.

Nevelőtestületünk nyitott az intézményvezető, szaktanácsadó véleményére, értékelésére, visszajelzéseire. Nevelőtestületi, illetve egyéb szakmai értekezleten kulturáltan vitatkozunk, érvelünk. A probléma megoldására és kompromisszumra törekszünk.

Együttműködünk kollégáinkkal óvodánk pedagógiai programjában szereplő nevelési célok elérése céljából meghatározott feladatok megvalósításában. A szervezeti, nevelési, tanulási kultúrát fejlesztő intézkedések meghozatalába bevonjuk az óvodát használókat (gyermekeket, szülőket, óvodai dolgozókat).

Pedagógusaink szakmai munkaközösségeink tagjai, részt vesznek az óvoda pedagógiai és módszertani fejlesztéseinek megvalósításában.

10.2 Kapcsolattartás a családdal

(A szülő-gyermek-óvodapedagógus együttműködésének formái, a továbbfejlesztés lehetőségei)

Óvodánkban fontosnak tartjuk a családokkal, partnerekkel a nyílt, őszinte és együttműködő kapcsolat kialakítását, fenntartását.

Nevelőtestületünk a gyermek személyiségfejlesztésében partner a családdal, a családi nevelést kiegészítve, kölcsönös közreműködéssel valósítjuk meg.

Célunk:

- A szülő, gyermek, pedagógus hatékony együttműködésének fenntartása
- Az óvoda és családok egymás iránti tiszteletének, bizalmának erősítése, információk megosztása
- Kölcsönös segítségnyújtás, a pedagógiai együttműködési formák, lehetőségek feltárása

Feladatunk:

- Óvodánk pedagógiai programjának, nevelési céljainak, feladatainak megismertetése, elfogadtatása a szülőkkel
- A szülők megismertetése az óvoda hagyományaival, szabályaival a házirendben, munkatervben
- A családokkal való jól működő, hagyományos együttműködési formák továbbfejlesztése
- A szülő és a pedagógus közötti nevelői, partneri viszony kiépítése
- Szülők bevonása a hagyományok, különböző tevékenységek szervezésébe
- A partneri igények, elégedettségmérési eredmények beépítése a fejlesztésbe
- Az SNI gyermekek integrált nevelésével kapcsolatban a szülők folyamatos tájékoztatása

A kapcsolattartás formái

Forma	Tartalom	Gyakoriság
Első szülői értekezlet Összevont, csoportos	Tájékoztató szülői értekezlet az újonnan felvett gyermekek szüleinek. Óvodai programunk, házirend megismertetése és a csoportban dolgozó felnőttek bemutatása	Minden év június, vagy augusztus hónapban

Családlátogatás	Családlátogatás óvodába lépés előtt, tájékozódás a gyermek körülményeiről, anamnézis felvétele	A nyár folyamán a szülőkkel egyeztetett időpontban
Befogadás, beszoktatás	A szülővel előzőleg egyeztetett befogadás	Augusztus utolsó, illetve a nevelési év első napjai
Szülői értekezletek: Csoportos Réteg	Témáját az előző nevelési évre építve, és az adott nevelési év kiemelt feladatából határozzuk meg. Az iskolába menő gyermekek szüleinek az iskolaérettségről szóló előadás	Évente 2 alkalommal ill. évente 1 alkalommal
Fogadó óra	Gyermek fejlődésével kapcsolatos információk, neveléssel kapcsolatos tanácsadás.	Évente egyszer meghatározott időben, ill. szükség szerint egyeztetés alapján
Nyílt nap	A szülők lehetőséget kapnak a gyermekek mindennapi óvodai életébe való betekintésre	Egyeztetés szerinti időpontban
Közös programok a szülőkkel	Kirándulás Anyák napja Gyermeknap Évzáró-búcsúzó Egyéb (pl.: Családi nap, sportnap - munkatervnek megfelelően)	Aktualitásnak megfelelően
Napi tájékoztatás	A legfontosabb információk átadása a szülő-pedagógus között Faliújságon folyamatos tájékoztatás a napi aktualitásokról. Az intézményi dokumentumok hozzáférhetősége a szülők számára kialakított helyen.	Folyamatosan
Szülői Munkaközösség	Kapcsolattartás a Szülői Munkaközösség tagjaival	Aktualitásnak megfelelően

10.3 Kapcsolattartás közoktatási intézményekkel és egyéb szervezetekkel

Az óvoda részt vesz különböző társadalmi, szakmai szervezetek munkájában és a helyi közéletben.

Intézmények, közösségek	Feladat	Kapcsolattartás módja	Gyakorisága
A város óvodái	Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolattartás, szoros szakmai együttműködés,	Konzultáció, esetmegbeszélés, szakmai értekezletek	Alkalomszerűen, ill. évente egyeztetett terv alapján
Bölcsőde	A gyermekek óvodai beilleszkedésének segítése a bölcsőde-óvoda átmenet megkönnyítésével.	Kölcsönös látogatás, szakmai fórum	Évente egyeztetett terv alapján
Általános iskola - Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK)	A gyermekek iskolai beilleszkedésének segítése az óvoda-iskola átmenet zökkenőmentességének segítése	Közös beszélgetések, eszmecserek, tájékoztatás az intézmények működéséről, szakmai fórum kölcsönös látogatások	Rendszeres és alkalomszerű megbeszélések.

Szakértői Bizottság Pedagógiai Szakszolgálat	Szoros együttműködés a pedagógiai szakszolgálattal, logopédiai, gyógypedagógiai, fejlesztőpedagógiai ellátás feladatainak végrehajtásának érdekében, szükség szerint a tankötelezettség megkezdése előtti vizsgálatok elvégzése	Konzultáció, esetmegbeszélés	Egész évben, esetenként több alkalommal is
Egészségügyi szervek	A gyermekek egészségügyi ellátása, státuszvizsgálatok évenkénti fogászati vizsgálatok	Egészségügyi vizsgálat, szűrés	Évenként, előírásnak megfelelően
Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat	A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése, esélyegyenlőség biztosítása	Konzultáció, esetmegbeszélés	Alkalmanként, jelzések alapján
Közművelődési intézmények (Könyvtár, Helytörténeti Múzeum, Zeneiskola, Vigadó,)	Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolat kialakítása, (Színházlátogatások, kiállítások látogatása gyermekműsorok, közös programok szervezése könyvtárlátogatások gyermekek részvételével)	Személyes megkeresés	Program ajánlatok szerint évente többször.
Egyéb szakmai szervezetek (szakmai szolgáltatások)	Szakmai képzéseken, programokon való részvétel szakmai tevékenységünk fejlesztése, megújulása érdekében	Személyes megkeresés	Képzési ajánlatoknak, programajánlatnak megfelelően
Oktatási Hivatal	Pedagógusok minősítésével, tanfelügyeleti ellenőrzésével kapcsolatos együttműködés	Kapcsolattartás online módon, ill. csoportlátogatások, szakmai megbeszélések	Előírásnak megfelelően, illetve előzetes egyeztetés alapján
Fenntartó	Az intézmény optimális működtetése, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés, illetve az intézmény érdekeinek képviselete, hivatalos ügyek hatékony intézése, szoros együttműködés	Vezetői értekezletek, rendezvények, rendezvényeken részvétel, munkamegbeszélések, írásbeli adatszolgáltatás, gazdasági ügyek intézése	Havi rendszerességgel, illetve eseti jelzés alapján
Egyházak	Hitoktatás szervezése az óvodában	Szülői igények alapján szerveződik	Évente egyeztetett terv alapján

10.4 Kapcsolattartás külföldi magyar óvodákkal

Keressük a kapcsolatot a Kárpát-medence magyar nyelvű óvodáival oktatási tér kialakítása érdekében, lehetőségeink szerint szakmai kapcsolat fenntartására törekszünk.

11. SAJÁTOS FELADATOK, SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

11.1 Gyermekvédelmi feladatok az óvodában

Gyermekvédelem célja

A gyermek személyiségfejlődésének segítése a gyermekvédelem preventív, speciális és gondozó tevékenységeivel.

Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez. Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

Feladataink:

- Hatályos jogszabályok ismerete
- Befogadó, elfogadó, nyugalmas, bizalommal, a szeretettel teli környezet kialakítása
- A gyermekekről, szociális helyzetükről információk gyűjtése, azok felhasználása a nevelő-oktató, fejlesztő munkában
- Az egyenlő hozzáférés érvényesítése
- A különleges bánásmódot igénylő, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése, fejlődésük folyamatos figyelemmel kísérése
- Intézményi támogató rendszer működtetése: folyamatos kapcsolattartás a gyermekvédelmi, szociális, pedagógiai és egészségügyi szervekkel, intézményekkel, szakszolgálatokkal
- Figyelni azokra a körülményekre, jelekre, amelyek a gyermekek testi, lelki, mentális egészségfejlődését hátrányosan befolyásolják, megoldások közös keresése, szükséges segítségnyújtás, családgondozás
- A gyermek életében bekövetkező kedvezőtlen változás (különösen a súlyos veszélyhelyzetbe kerülés) esetén az óvodavezető és a gyermekvédelmi felelős értesítése, szükség esetén intézkedés
- Egyénre szabott, felzárkóztatást célzó egyéni foglalkozás szervezése, differenciált fejlesztés megvalósítása
- Az új óvodások befogadásának és beilleszkedésének segítése, a rendszeres óvodalátogatás figyelemmel kísérése
- A szülőkkel, a szociális munkatárssal folyamatos kapcsolattartás, szoros együttműködés

Hátrányos helyzetű gyermek

Az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül **egy fennáll**:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a gyám legmagasabb iskolai végzettsége alacsony- (az alacsony iskolai végzettség igazolása a kérelmen megtett önkéntes nyilatkozattal történik)
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a gyám a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására (foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy rendszeres szociális segély) jogosult vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a munkaügyi központ- (az alacsony foglalkoztatottság fennállását az eljáró hatóság ellenőrzi)
- a gyermek az eljárás során felvett környezettanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermek

Az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében fenti három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség; alacsony foglalkoztatottság; elégtelen lakókörnyezet, lakókörülmény) **legalább kettő fennáll.**

Veszélyeztetett gyermek

A törvény értelmében a „veszélyeztetettség” egy olyan a gyermek, vagy más személy által tanúsított magatartás, mulasztás, vagy körülmény következtében kialakult állapot, mely a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

- nevelési hiányosságok, elhanyagoló nevelés
- antiszociális környezet, megromlott családi kapcsolat
- rossz lakásviszonyok, rossz anyagi helyzet
- egészségügyi okok
- a családban a devianciák halmozott előfordulása

A gyermek veszélyeztetettsége esetén az óvoda köteles jelzéssel élni a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, illetve a Járási Gyámhivatal felé, illetve kötelessége hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek súlyos elhanyagolása, bántalmazása, vagy egyéb más veszélyeztető ok fennállása, illetve a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Gyermekvédelmi felelős feladata:

- a gyermekvédelemmel kapcsolatos nyilvántartás, adminisztráció vezetése, statisztika készítése (hátrányos és halmazottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek nyilvántartása)
- A nevelőtestület tagjaival rendszeres kapcsolattartás, tájékoztatás
- A jogszabályok folyamatos nyomon követése, naprakész információ
- Folyamatosan részt vesz a városi gyermekvédelmi fórumokon, megbeszéléseken
- Gyermekvédelmi, egészségügyi intézményekkel, szolgáltatókkal rendszeres kapcsolattartás

Migráció

A más országból bevándorló, vagy itt tartózkodó családok gyermekei óvodai nevelésének alapelveiben az integrált nevelés szemléletét, céljait és feladatait érvényesítjük.

Célunk

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei részére az önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének biztosítása, társadalmi integrációjuk elősegítése.

Feladataink:

- felkészülés a gyermek fogadására
- a magyar nyelv elsajátításának segítése
- hazánk értékeihez való pozitív kötődés kialakítása
- nyitott és megértő viselkedés tanúsítása a más anyanyelvűek és kultúrák iránt folyamatos kapcsolat tartása a családdal

Sikerkritériumok, a gyermekvédelmi munka várható eredményei:

- ✓ Minden hátrányos, halmazottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermek szerepel a gyermekvédelmi nyilvántartásban
- ✓ Minden hátrányos, halmazottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermek családja tájékoztatást kap a támogatás lehetőségeiről, és segítséget ügyeinek elintézéséhez
- ✓ Minden rászoruló gyermek megkapja a jogosultság szerinti kedvezményeket
- ✓ Bizalommal fordulnak felénk a szülők
- ✓ Elfogadják javaslatainkat, segítségünket, a javasolt szolgáltatásokat igénybe veszik
- ✓ Eredményes a preventív munka
- ✓ Koordinált együttműködés a partnerekkel

11.2 Integráció, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az óvodában

A „másnak” született gyermek is éppúgy társas lény, szeretetre vár és viszontszeret. Köztünk fejlődik, és nem érti, miért nézünk rá „másként” (Dr. Vekerdy Zsuzsa)

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek
  - a sajátos nevelési igényű
  - a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő
  - a kiemelten tehetséges
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

11.2.1 A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Az SNI gyermek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

Óvodánkban Alapító Okiratunknak megfelelően az **SNI gyermek ellátása** a többi gyermekkel együtt, **integráltan** történik.

Az SNI gyermek neveléséhez és oktatásához az alábbi feltételek szükségesek:

- a gyermek integrált óvodai neveléshez-oktatásához a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus, illetve, konduktor foglalkoztatása, fejlesztő eszközök

Az óvodai csoport létszámának számításánál:

két gyermekként kell figyelembe venni

- az enyhe értelmi fogyatékos,
- beszéd fogyatékos
- pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermeket

három gyermekként kell figyelembe venni

- a mozgásszervi,
- érzékszervi,
- halmozottan fogyatékos gyermeket.

Célunk:

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot nyújtó óvodai környezet biztosításával a gyermek személyiségének fejlesztése
- Az SNI, BTMN gyermek alkalmazkodásának, képességfejlődésének, önállóságának, együttműködésének segítése elfogadó, befogadó, szeretetteljes, megértő, példamutató magatartással
- A gyermekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával a problémamegoldó képességre nevelés
- A sérült, illetve lassabban fejlődő funkciók leghatékonyabb fejlesztése a gyermekek életminőségének javítása érdekében

Feladatunk:

- Befogadó, elfogadó környezet kialakítása
- Komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakvélemények áttekintése, melyek segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, struktúráját, amelyek alapján tervezzük a specifikus fejlesztést
- A sajátos nevelési igényből eredő speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése, mozgásterápia, vizuális-, akusztikus-, taktilis észlelés, értelmi képességek fejlesztése, beszéd- és nyelvi képesség fejlesztése, megismerő folyamatok kialakítása, önállóság, szokások elsajátításának gyakoroltatása.

- Az SNI gyermekek sérülés-specifikus fejlesztése, illetve a képességeket- és készségeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése, szakemberek segítségével
- Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással képességfejlesztés, a hiányosan működő képességek kialakítása, fejlesztése, esetleg korrekciója valamennyi területen
- Egyénre szabott fejlesztőprogram készítése a szakvélemény alapján (gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus)
- Olyan modell nyújtása, amely pozitív irányba befolyásolja az SNI és BTMN gyermekek fejlődését
- A szülő-pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők felkészítése, segítése, a szülői közösség megismertetése az integráló neveléssel, pozitív viszonyulásra, elfogadásra ösztönözésük
- Az SNI gyermekek iránti elvárásaink - fogyatékosságuk jellegéhez, súlyosságának mértékéhez igazítása. Kiemelt feladat az egyes területeken kiemelkedő teljesítményeik felismerése és gondozása
- Együttműködés a szakértői bizottság, pedagógiai szakszolgálat szakembereivel, az utazó gyógypedagógussal, fejlesztő pedagógussal (fejlesztési tervek kialakítása, differenciált tevékenységek tervezése, pedagógiai diagnosztikai munka) érdekében

Mozgáskorlátozott SNI gyermekek fejlesztésének területei:

Jelenlegi személyi és tárgyi feltételeink mellett, Alapító Okiratunk szerint a **mozgásukban enyhe fokban mozgássérült** gyermekeket fogadjuk.

A mozgáskorlátozott gyermeknél a mozgás-szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

Kiemelt feladatunk:

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása
- a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése
- az életkornak megfelelő tapasztalatszerzés biztosítása
- a megtanult mozgás alkalmazására nevelés
- biztosítani a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét
- kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb. fejlesztése

Óvodapedagógus feladatai:

- **Mozgásfejlesztés**
  - A gyermek állapotának megfelelően - az akadálymentes közlekedés, a megfelelő mozgás- és élettér biztosítása szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét
  - Az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztése
  - A mozgásnevelés beépítése az óvodai foglalkozások körébe
  - Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirendhez igazodva
  - Saját maga önellátásának segítése: önkiszolgálás, helyváltoztatás segítése, ehhez szükséges segítő-támogató eszközök biztosítása
  - A finommotorika, és a grafomotoros képességek célirányos fejlesztése
- **Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése**
  - Életkornak, mozgási funkcióknak megfelelően - családdal való együttműködésben - mindennapos tevékenykedtetés során az önellátási funkciók fejlesztése

➤ **Játéktevékenység, játékba integrált tanulás**

- Megfelelő hely biztosítása a gyermek játékához, tevékenységéhez
- A gyermek bekapcsolódásának, aktív részvételének szükség szerinti segítése az egyes tevékenységekbe
- Speciális, egyénre szabott eszközök biztosítása, a gyermek ösztönzése ezek használatára kipróbálására
- Az eszközök segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, az egyéni érdeklődésre és fejlettségi szintre épülő tevékenységek biztosítása
- Életkornak megfelelő tapasztalatszerzés biztosítása, a megtanult mozgás alkalmaztatása, mely során feloldódnak az akadályoztatás miatti korlát
- A gyermek differenciát fejlesztése, hatékony fejlesztéséhez a megfelelő módszerek, eszköz kiválasztása,

➤ **Anyanyelvi fejlesztés**

- A gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe, szükség esetén sajátos fejlesztési célok kitűzése, esetleg a logopédussal való együttműködés.

11.2.2 A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermek:

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a pedagógiai szakszolgálat szakvéleménye alapján az életkorához viszonyítottnan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat.

A gyermek fejlesztése a pedagógiai szakszolgálat véleménye alapján helyben, illetve pedagógiai szakszolgálatnál történik.

Célunk:

Képességei, készségei kibontakoztatásához, személyiségének védelméhez, fejlesztéséhez állapotának megfelelő segítséget kapjon.

Feladatunk:

- A gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyiségének, egyéni készségeinek és képességeinek teljes kibontakoztatása, gyermeki szükségletek kielégítése
- Személyiségfejlesztés során a gyermek egyéni fejlődési ütemének figyelembe vétele
- A gyermek reakcióinak megfigyelése játék csoportos és egyéni tevékenység közben, szükség esetén segítségnyújtás
- Egyénre szabott fejlesztési terv készítése szakember segítségével
- A kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő gyermek hatékony nevelése, fejlesztése, a differenciált bánásmód alkalmazása
- Egyéni teljesítményhez mérten, személyre szabott, pozitív értékelés
- Együttműködés a szakértői bizottság, pedagógiai szakszolgálat szakembereivel, az utazó gyógypedagógussal

Az integrált nevelés során elvárt eredmény

- ✓ Játékban, egyéb tevékenységekben örömmel, aktívan részt vesz
- ✓ Önmagukhoz viszonyítottan óvodáskor végére képességeik fejlődnek
- ✓ A gyermek részképességei pozitív irányban fejlődnek
- ✓ Az egyéni, sajátos fejlesztés hatására kompenzálódik a részképesség-zavar.
- ✓ Az integrált nevelés eredményeként a gyermekek képessé válnak a közösségbe való beilleszkedésre, iskolába lépésre.
- ✓ Kommunikációs technikájuk, együttműködési készségük fejlődik
- ✓ Képesek a közösségbe való beilleszkedésre

11.2.3 Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

A tehetség a személyiség alapvető vonása, amely lehetővé teszi a jó képesség magasabb szintűvé alakítását.

Az óvodai nevelésünk során középső és nagycsoportban már bizonyos jelek alapján a tehetségígéretes gyermek megmutatkozhat. Vannak jelek, melyek utalhatnak arra, hogy a kisgyermek képességei kiemelkedőek, de a tehetség valódi megjelenése az iskoláskorra, szélsőséges esetben még későbbre tehető.

Célunk:

„Tehetség ígéretes” gondozása, a gyermekek egyéni szükségleteinek megismerése, képességeik kibontakoztatása.

Feladatunk:

- A tehetség ígéretes gyermekek felismerése, hatékony nevelése, fejlesztése, a differenciált bánásmód alkalmazása.
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- Támogató környezet megteremtése, amelyben a tehetség-ígéretes minél korábban felfedezhető, amelyben kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése biztosított, speciális szükségletnek kielégítése
- A tehetség ígéretes erős oldalának fejlesztése
- Feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítása
- A szülővel való szoros kapcsolattartás
- Odafigyelés, türelem alkalmazása, mellyel segítjük őket, hogy a legjobb képességeiket ki tudják kibontakoztatni, meg tudják mutatni.

Kiemelten tehetségesnek azt a gyermeket tekintjük, aki az életkorának megfelelő átlagnál egy adott területen sokkal többet képes teljesíteni, aki gyorsan tud előrehaladni, fejlődni egy adott területen viszonylag kevés segítséggel.

Szemléletünk szerint minden gyermekben van valami jó, értékes, fel lehet fedezni olyan képességeket, amelyeket a lehető legjobban tudunk fejleszteni.

Az óvodában a zenei képesség az, ami már óvodás korban egyértelműen felismerhető, de a tehetség jelei felismerhetők a nyelvi, matematikai és testmozgási szférákban is.

Az óvodai nevelés során a kreativitás az a képesség, amely legszembetűnőbben a játékban ismerhető fel. Az ilyen gyermek aktív, különleges dolgokat alkot, nem a megszokott szabályok szerint cselekszik, az eredmény mégis fantasztikus.

Ha van a csoportban kiemelkedő képességű gyermek hagyjuk, hogy önállóan alkotson. Dicsérettel, újabb és újabb eszközök, lehetőségek biztosításával motiváljuk, segítjük, hogy elképzeléseit megvalósítsa, képességeit fejlesztő feladatokkal bízzuk meg.

A családdal együttműködve különös gondot fordítunk arra, hogy szocializációjukat segítsük, hiszen a társak, a környezet elismerése elősegítik a tehetség kibontakozását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Célunkat akkor érjük el, ha

- ✓ a gyermek kiemelkedő képessége továbbfejlődik
- ✓ pozitív önismerettel rendelkezik
- ✓ társai elismerik
- ✓ társas kapcsolataiban kiegyensúlyozott

11.3 Az óvoda speciális szolgáltatásai

Intézményünkben a nevelési időn túl, illetve a nevelési időbe beillesztve, egyéb kiegészítő speciális szolgáltatásokat is biztosítunk.

Térítés nélküli	Nevelési időn túl szervezett
- hitoktatás	a hitérettel történő ismerkedés
- kézműves foglalkozások	kézműves tevékenységek alkalmával, illetve megszervezésre kerülő Családi nap alkalmával a szülők bevonásával

A szolgáltatások dokumentumai

- szülők igényeit felmérő kérdőívek
- megállapodási szerződés a „szolgáltatóval”, mely tartalmazza a szolgáltatás: célját, feladatát, időrendjét, a vezető jóváhagyásával

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Monori Kossuth Lajos Óvoda Pedagógiai Programja hatálya kiterjed a teljes alkalmazotti körre. A program tartalmi megvalósításáért felelős az óvodavezető és az óvodapedagógusok.

A nevelőmunkát segítő alkalmazottak is felelősek azért, hogy ismerjék a program elemeit és saját tevékenységükkel ennek megfelelően segítsék az óvodai munkát.

1. **Véleményezte:** Az óvoda Szülői Munkaközössége **2020.07.30-án**

Kelt: Monor, 2020.07.30.

Szabó Zsuzsanna
.....
SzMK nevében névaláírás

Egyetértési jogát gyakorolta: Az óvoda fenntartója nem élt egyetértési jogával.

2. **Elfogadta:** A Monori Kossuth Lajos Óvoda Nevelőtestülete: **4./2020. (VII.30.) sz. Határozatával.**

Kelt: Monor, 2020.07.30.

Gyurgelovics Zsuzsanna
.....
Nevelőtestület nevében névaláírás

3. **Jóváhagyta:** 2020. július 30-án az intézmény vezetője.

4. **Hatályos:** A jóváhagyást követően azonnal

5. **Publikálás formája:** Az intézmény óvodavezetői irodájában, illetve az óvoda honlapján megtalálható.

6. **Irattári szám:** **12-10/3-PP / 2020.**

Érvényességi rendelkezés

A pedagógiai program módosításának, felülvizsgálatának lehetséges indokai:

- Törvényi változás
- Nevelőtestületi javaslat
- Új programelem beépítése, valamint a meglévő programok módosítása, pontosítása, átalakítása
- Partneri igények változása

Kelt: Monor, 2020.07.30.

Trincsiné Márton Zsuzsanna
.....
Trincsiné Márton Zsuzsanna
intézményvezető

Felhasznált szakirodalom jegyzéke

- Fábíán Katalin: Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program
Fabula BT 1996.
- Zilahi Józsefné: Mese vers az óvodában
Eötvös József könyvkiadó 1998.
- Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével (ősz, tél, tavasz, nyár)
Eötvös József könyvkiadó 1996.
- Körmöci Katalin: A gyermek szükségleteire épített tanulás az óvodában
Fabula Humán Szolgáltató Bt. 2001.
- Perlaki Dezsőné: Matematikai játékok óvodáskorban
Okker kiadó 1999.
- Forrai Katalin: Ének az óvodában
Editio Musica Budapest
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában.
Zeneműkiadó 1982.
- Porkolábné Balogh Katalin: Kudarc nélkül az óvodában
Alex Fypo 1993
- Komáromi Lajosné: A játék természetes örömeivel ének - zenei nevelés óvodai gyakorlatban
Autológiai kiadó 2006.
- Dr. Tótszőllősné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában.
Bp., FER-CO Kft. és a Vác Ofszet Kft. 1994.
- Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? Sokmozgásos testnevelési játékok –
Redact. 2000. Bt. 2000.
- Mérei Ferenc —V. Binet Ágnes: Gyermeklélektan
Gondolat Kiadó Bp. 1985.
- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel
JNSZ Megyei Pedagógiai Intézet, Szolnok, 1997.
- Körmöci Katalin: A gyermek szükségleteire épített tanulás az óvodában
Fabula Bt., 2001